

Een Gouden Hart voor het Rode Kruis

Vrijwilligers met 50 jaar ervaring aan het woord

Rode
Kruis

Een Gouden Hart voor het Rode Kruis

VRIJWILLIGERS MET 50 JAAR ERVARING AAN HET WOORD

Voorwoord

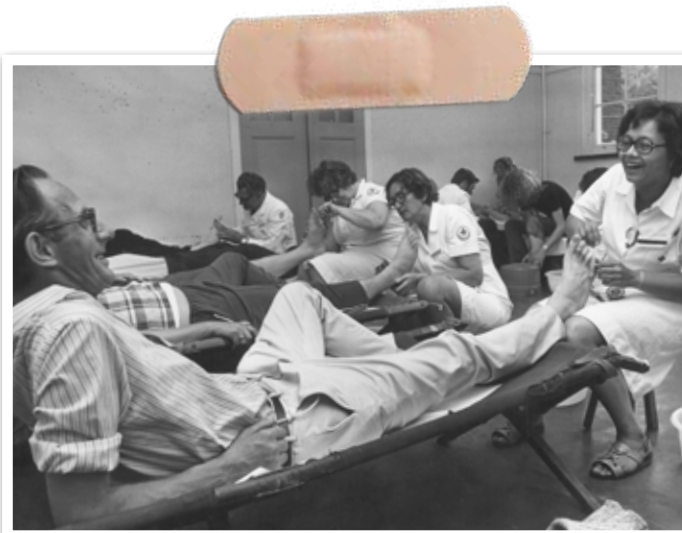
Een Gouden Hart voor het Rode Kruis

VRIJWILLIGERS MET 50 JAAR ERVARING AAN HET WOORD

De verbindingdienst in de 'good old days'

FOTOGRAAF ONBEKEND

Een foto uit de oude doos:
blaren prikken bij de Vierdaagse van Nijmegen

FOTOGRAAF ONBEKEND

Vierendertig vrijwilligers vieren dit jaar hun 50-jarig jubileum bij het Rode Kruis. Vrijwilligers die begonnen in 1966, toen de Ambulancedienst nog bestond en iedereen strak in uniform gestoken zijn of haar werk deed. Toen je nog helpster 1e klasse was en sociale hulp welfare heette. Toen het Rode Kruis stond voor menslievendheid. Voor het helpen van je naaste. Voor opkomen voor de meest kwetsbaren. Net als nu. Daarin is weinig veranderd, maar in de manier waarop we hulp verlenen wél. Je hoeft de verhalen in dit boek maar te lezen om te zien hoe onze vereniging zich in de afgelopen vijftig jaar heeft aangepast aan de actualiteit. En onze vrijwilligers veranderden mee. Want zoals één van de jubilarissen het zo mooi zegt: "Het Rode Kruis is geen hobby. Het is een *way of life*."

Zesentwintig van deze vrijwilligers met een gouden hart werkten mee aan dit boek. Prinses Margriet is één van hen. Ze gaven ons een kijkje in hun leven waar het Rode Kruis al vijftig jaar als een rode draad doorheen loopt en deelden hun verhaal met ons. Daar zijn we hen dankbaar voor, want hoe ongelooflijk en bijzonder is het dat zij dit doen. Al een halve eeuw lang!

Ik wens u veel leesplezier.

Inge Brakman

Voorzitter van het Nederlandse Rode Kruis

H.K.H. Prinses Margriet der Nederlanden

EREVOORZITTER VAN HET NEDERLANDSE RODE KRUIS

Lieve Prinses
Margriet:
mogen we uw
contract met
nog eens vijftig
jaar verlengen?

FOTO: FRANK VAN BEEK

Wie haar ontmoet, begrijpt meteen waarom ze bij het Rode Kruis helemaal op haar plek is: zij staat in dienst van mensen in nood. Als ze haar ervaringen beschrijft, lees je het in haar ogen: ze móet wat doen. Ze kan niet anders. Ze is tenslotte, zoals ze het zelf zegt, een 'mensenmens'. En na vijftig jaar mouwen opstropen, ontmoeten, luisteren, discussiëren, belangrijke thema's op de kaart zetten, meebewegen, besturen, hoop houden en nogmaals de mouwen opstropen, is de intensiteit van de haar zo kenmerkende compassie en gedrevenheid alleen maar toegenomen. Wat een geluk dat Prinses Margriet onze erevoorzitter is!

Ze brengt, met zorgvuldig gekozen woorden, verre rampen heel dichtbij. Prinses Margriet: "Meer dan zestig vrijwillige hulpverleners verloren we in Syrië. Dat zijn Rode Kruisers die daar allemaal met gevaar voor eigen leven werken. Dat zijn mensen zoals jij en ik. Collega's... Die er net als wij voor hebben gekozen om zich in te zetten voor mensen in nood, ongeacht hun achtergrond of geloof. Dat zij nu ook slachtoffer in dit conflict zijn, is afschuwelijk." Terwijl ze pauzeert, kijkt ze bedrukt weg. "Siham Atassi, een jonge Syrische vrouw die op haar achttiende besloot om

zich als hulpverlener bij de Rode Halve Maan-vereniging in Homs aan te sluiten, vroeg hoe het Rode Kruis kan helpen om het beeld van de vluchtelingen uit Syrië aan te passen. Maar de enigen die dat beeld kunnen veranderen, zijn mensen zoals zij. Want het Rode Kruis kiest nooit partij. Dat maakt ons zo sterk. Wat wij wel kunnen doen, is die ongelooflijk dappere mensen zoals Siham een stem geven. Zij is het toonbeeld van medemenselijkheid. En daarmee hét voorbeeld van wat de wereld naar mijn idee heel hard nodig heeft."

KLIMAATVERANDERING OP DE AGENDA

Vanaf 1969 maakt Prinses Margriet deel uit van de Nederlandse delegatie bij de internationale conferentie. Ze neemt zitting in talloze commissies en wordt in 1987 benoemd tot vice-voorzitter van het Nederlandse Rode Kruis. Van 1995 tot en met 2003 is ze voorzitter van de *Standing Commission* van de Internationale Rode Kruis-beweging. Van 2005 tot 2013 vertegenwoordigt zij Nederland in het bestuur van de Federatie. En vanaf 2000, lang voordat het een ‘hot item’ is, zet ze zich in om de gevolgen van klimaatverandering op de agenda te zetten. Prinses Margriet: “Toen wij waarschuwdan dat het aantal rampen door de klimaatverandering alleen maar zou toenemen, gebeurde er weinig. Want de discussie ging over de oorzaken, maar niet over de gevolgen. Dus toen wij duidelijk konden maken wat de desastreuze gevolgen van die rampen voor de wereldbevolking zouden zijn, is het gelukt om dit onderwerp op de humanitaire agenda te krijgen.” Het in 2002 door het Nederlandse Rode Kruis opgerichte Klimaatcentrum, een expertisecentrum voor het Internationale Rode Kruis, helpt zusterverenigingen om zich beter voor te bereiden op de gevolgen van klimaatverandering.

EEN VLIEGENDE START

“24 jaar was ik. Net als andere meisjesstudenten had ik tijdens mijn studie regelmatig met veel plezier in het ziekenhuis in Leiden geholpen. De keuze hoe ik mijn vrijwilligersperiode, een zogeheten diaconaal jaar, ging invullen, was

Prinses Margriet tijdens de afsluiting van haar opleiding tot Helpster in Amersfoort, 1966

daarom zo gemaakt: iets met verplegen moest het worden. De opleiding tot Rode Kruis-helpster 1^e klas was echt een crash course. Gedurende dat ene jaar liep ik mee in het programma van leerling-verpleegkundigen en daarbij kreeg ik extra lessen ziekteleer en een EHBO-opleiding. Ook liep ik verschillende stages bij het Rode Kruis en leerde ik de grondbeginselen ervan. Daar werd ik zelfs in geëxamineerd! Uiteindelijk motiveerden die grondbeginselen mij om voor het Rode Kruis te kiezen. Terugkijkend was het een pittige, maar ook zeer gedegen start van mijn tijd bij het Rode Kruis.” Die start mag gerust een vliegende start heten. Want na het afronden van de opleiding zette Prinses Margriet zich met een tomeloze energie voor het Rode Kruis in. Van vakantieprojecten op de J. Henry Dunant tot voorzitter van de *Standing Commission* van de Internationale Rode Kruis-beweging: van haar gave zich in het veld én achter het bureau nuttig te maken, plukt het Rode Kruis nog steeds de vruchten.

FOTOGRAAF ONBEKEND

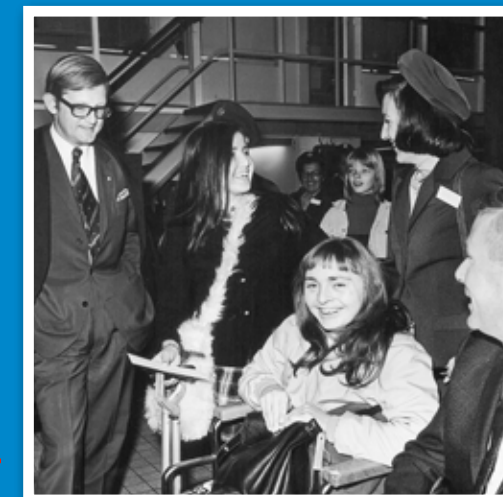
VRIENDEN VOOR HET LEVEN

“Ik was de jongste ooit én de enige met praktijkervaring toen ik in het bestuur toetrad. De toenmalige voorzitter, de heer Krayenhoff, was mijn leermeester. Hij nam me in 1967 mee naar de internationale vergadering van het Rode Kruis. Daar ontmoette ik de vrouw die mij later als voorzitter van de *Standing Commission* inspireerde: Lady Limerick. Van haar persoonlijke en principiële manier van besturen heb ik veel geleerd. Ik nodigde nieuwe bestuurders van Rode Kruis-verenigingen uit voor een kennismakingsgesprek en maakte hen wegwijs in de organisatie. Meer dan prettige samenwerkingen, leverde dat in veel gevallen zelfs dierbare vriendschappen op. Zoals dat voor zoveel vrijwilligers eigenlijk geldt... Want met andere Rode Kruisers spreek je nu eenmaal dezelfde taal en deel je al gauw veel meer dan alleen het werk.”

VOORKOM DE RAMP!

“Ook buiten de gezondheidszorg geldt het gezegde ‘voorkomen is beter dan genezen’,” vertelt Prinses Margriet met een aanstekelijke bevoegenheid. Niet geheel toevallig is dat dus ook het uitgangspunt van het in 2011 opgerichte Rode Kruis Prinses Margriet Fonds. Dit fonds is ontstaan als logisch gevolg vanuit het Klimaatcentrum. “Wij ondersteunen op een allesomvattende manier: mens, infrastructuur en natuur worden geholpen om de gevolgen van een ramp te kunnen verminderen. Dat doen we door mensen in kwetsbare situaties te betrekken bij het voorbereiden op de ramp. Ze leren de beginselen

van hygiëne en EHBO of ze leren vaardigheden waarmee ze, ook als ze tijdelijk ergens anders heen moeten, in hun eigen levensonderhoud kunnen voorzien. Wij bouwen samen met de lokale bevolking bruggen, nood- en opslaglocaties en leggen mangrovebossen aan. Dat ‘samen met de lokale bevolking’ maakt het verschil. Want op die manier voelen de mensen zich betrokken en verantwoordelijk voor onderhoud en continuering van de projecten. Zo zorgen we ervoor dat zij zelfredzaam worden en niet alleen op hulp van buitenaf zijn aangewezen.” Aan haar enthousiasme lees je meteen af: preventie is helemaal haar onderwerp. “Met elke euro die in preventie wordt geïnvesteerd, bespaar je zeven euro noodhulp bij een ramp. Dat is mooi. Maar nog veel mooier zijn de duizenden levens die we hebben gespaard dankzij onze interventies. Toen in de Filipijnen een jaar na Haiyan opnieuw een orkaan het gebied teisterde, werden er één miljoen mensen geëvacueerd en telden we nul doden. NUL! Dat is geweldig.” ♦

Prinses Margriet voorafgaand aan de Martinair vlucht in 1978

FOTOGRAAF ONBEKEND

Aafje van den Oever-De Groot

WELFARE-WERKSTER IN TOUW

Voor Aafje van den Oever-De Groot (67) is onpartijdigheid een van de belangrijkste grondbeginselen van het Rode Kruis. “Ben je in nood, dan word je geholpen. Dat doet het Rode Kruis zonder partij te kiezen. Daarom kunnen we zonder discussie de vluchtelingen helpen die nu in groten getale naar Nederland komen.”

Ze is klein, Aafje, en bescheiden. Dat geldt niet voor haar bijdrage aan het Rode Kruis. Daar doet Aafje vanaf haar zeventiende vrijwilligerswerk, nadat ze vanwege de liefde vanuit Drenthe verhuist naar Katwijk in Zuid-Holland. “Toen ik trouwde op mijn negentiende, stopte ik met werken. Dat had je toen. Maar welfare-werkster bij het Rode Kruis ben ik gebleven, ook toen de kinderen klein waren.” De intimiteit in de beslotenheid van een huiskamer is voor haar de normaalste zaak van de wereld. “Tot op de dag van vandaag ga ik op bezoek bij een oudere of zieke voor een praatje, om voor te lezen, wat knutselwerk te doen of om de eenzaamheid te verdrijven.”

GEITENWOLLEN SOKKEN

“Om welfare-werkster te kunnen zijn, kreeg je destijds een cursus van een jaar. Die cursus werd gegeven in het bejaardenhuis waar ik werkte. We leerden ziektebeelden herkennen en hoe je met bepaalde ziektes om moest gaan. En we leerden technieken in handenarbeid, zodat je mensen kon helpen met breien of knutselwerk. Dat handwerk geeft de mensen een doel.” Maar het is meer dan dat. Het is vaak knappe arbeid, dat zogenaamde fröbelwerk aan huis. Want wie krijgt ze nog, die speciaal voor jou gebreide trui of wollen sokken? Aafje: “Een van mijn cliënten breit stevast geitenwollen sokken die dan weer tegen materiaalkosten verkocht worden aan schippers hier in Katwijk. Ze breit ook maten op bestelling. ‘Dan doe ik er toch een paar toertjes bij!’ zegt ze dan. Prachtig vindt

“Onpartijdigheid vind ik een groot goed”

“Het Rode Kruis vult eigenlijk aan wat in een samenleving aan hulp ontbreekt”

ze het. Haar sokken vinden nog steeds gretig aftrek.” Maar de vraag naar welfare-werk, al een tijdje omgedoopt tot sociale hulp, is afgenomen. Aafje: “Je hebt nu zoveel groepjes waar mensen zich bij kunnen aansluiten.”

DELEN VAN ERVARING

“Geef je liefde aan je medemens, dan krijg je dat ook terug. En je hebt er ook voldoening van als je iets voor iemand kunt betekenen. Het is fijn als er lieve mensen zijn en daar helpen de grondbeginselen van het Rode Kruis aan mee. Onpartijdigheid bijvoorbeeld; dat is een groot goed. Neem de discussie over de vluchtelingen. Dat vind ik heel moeizaam.” Hier valt Aafje even stil, kijkt voor zich uit en zoekt naar woorden: “Persoonlijk heb ik begrip voor Nederlanders die in lastige situaties zitten, maar het is ook vreselijk als je met je gezin op de vlucht bent en geen huis meer hebt. Wat een machteloosheid moet dat zijn. Het is mooi dat het Rode Kruis daar dan geen mening over heeft en mensen gewoon helpt: ongeacht rangen, standen of geloof. Dat maakt niet uit. Ben je in nood, dan is er hulp van het Rode Kruis.”

OPVANG EN VERZORGING

Over een zware tijd in haar leven wil Aafje liever geen verslag doen. Iedereen heeft immers wel eens een verdrietige tijd. Maar het is een stille troost dat ze juist door haar verdriet anderen tot grote steun kan zijn. Aafje vervolgt: “Toen de kinderen

naar school gingen, heb ik zeventien jaar in de thuiszorg gewerkt. In die periode werd ik door het Rode Kruis regelmatig opgeroepen voor crisisopvang. Zo heb ik na de schietpartij in Alphen aan den Rijn meegeholpen met de opvang van burgers in een sporthal.” Aafje refereert aan het drama in winkelcentrum De Ridderhof in 2011 waarbij zeven doden vielen en zeventien mensen werden verwond. Het Rode Kruis schoot de gemeente te hulp met opvang en registratie van evacués en bewoners in kerkgebouwen en een jongerencentrum. Aafje: “Mensen die zoiets zien gebeuren zijn verward, moet je bedenken, die moeten hun verhaal bij je kwijt. Je geeft ze koffie, je vraagt of je wat voor ze kan regelen. Bijvoorbeeld medicijnen die ze nodig hebben. Specifieke hulp stem je weer af met andere teams.”

“Ben je in nood, dan is er hulp van het Rode Kruis”

DE JONGSTE?

“Ik heb nog twee dames die ik bezoek, waaronder de dame met de sokken. Van de vrijwilligers sociale hulp ben ik in Katwijk denk ik de jongste.” Onbedoeld maakt die typering van Aafje weer een jonge vrouw. Want hoe oud een gezelschap ook is, er is altijd een jongste. Ze glimlacht: “Maar vroeg of laat houdt dit werk ook voor mij natuurlijk op. Dan is het ook goed zo: er zijn altijd weer nieuwe Rode Kruisers die het stokje overnemen.” +

NACHTDIENSTEN OP DE HENRY DUNANT

“Als het even kan, ga ik als verzorgster mee met de J. Henry Dunant. Daar heb ik een aantal keren de nachtdienst gedraaid met andere collega's. We helpen de mensen met aan- en uitkleden of 's nachts bij het vinden van het toilet, om maar wat te noemen. Overdag gaan we met de mensen op stap in de dorpjes waar wordt aangemeerd. Je maakt de gasten van dat schip zo blij en tevreden!”

Aafje komt aan boord van de J. Henry Dunant op 10 augustus 2012

FOTOGRAAF ONBEKEND

FOTO: HANS MENNINGA

TEKST: HANS MENNINGA

Ali van Keulen

VAN EHBO-INSTRUCTRICE NAAR EERSTE VROUWELIJKE COLONNE-COMMANDANT VAN OVERIJSEL

Ali van Keulen (68) zet zich al vijftig jaar met hart en ziel in voor het Rode Kruis. Haar loopbaan kenmerkt zich door passie, toewijding, gedrevenheid en altijd streven naar het hoogst haalbare. Ze omarmde als jong meisje het Rode Kruis om het daarna nooit meer los te laten.

VOOR HET EERST IN AANRAKING MET HET RODE KRUIS

Al jong ontdekt Ali dat school niet de plek is waar zij haar talenten kan ontplooiën. Op veertienjarige leeftijd besluit zij dan ook te gaan werken en komt ze terecht bij een garagebedrijf. Na lang zwoegen behaalt zij een diploma aan de handelsschool, dat haar toegang geeft tot een mooie carrière binnen het garagebedrijf. Maar al snel begint het te kriebelen... ze wil toch iets anders.

Haar oog valt op een advertentie van het Rode Kruis. Ali: “Ze waren op zoek naar mensen die opgeleid wilden worden tot hulpverlener. Dit leek me op het lijf geschreven.”

Op achttienjarige leeftijd start Ali met EHBO-lessen en volgt ze een basiscursus verzorging en rampenhulpverlening. Vanaf dat moment is ze besmet met het Rode Kruis-virus.

ONDER DE INDRUK

Ali gaat mee op de J. Henry Dunant, het vakantieschip van het Rode Kruis. Ze herinnert zich haar eerste reis nog als de dag van gisteren. “Er was een spastische jongen aan boord: ernstig ziek en alleen maar tot communiceren in staat met zijn ogen. Maar met zijn twinkende ogen liet hij me weten dat hij genoot van deze reis.” Deze jongen – en alle andere jongeren op de boot – maken diepe indruk op Ali.

“Het was echt een enorme eer”

Even komt het Rode Kruis op de tweede plaats: Ali trouwt en krijgt twee prachtige kinderen. Maar dat is maar van korte duur: al snel wordt ze weer gegrepen door haar passie voor de hulporganisatie. Vol enthousiasme zet ze zich in bij evenementen. Haar doorzettingsvermogen en perfectionisme zijn een inspiratie voor vele collega's. Vol trots vertelt ze over de oorkondes en bekens die het resultaat zijn van haar harde werk.

EERSTE VROUWELIJKE COLONNE-COMMANDANT

Op een gegeven moment heeft ze het gevoel stil te staan; ze heeft een nieuwe uitdaging nodig. Ali besluit de opleiding tot EHBO-instructeur te gaan doen. Na het behalen van haar diploma komt ze in een stroomversnelling terecht: van plaatsvervangend colonne-commandant naar bestuurslid opleidingen en uiteindelijk naar de functie van colonne-commandant. Destijds was deze functie nog alleen voor mannelijke kandidaten weggelegd, maar Ali krijgt het voor elkaar tot de eerste vrouwelijke commandant in Overijssel benoemd te worden. Ze begint te stralen als ze hierover vertelt: "Het was echt een heel grote eer." Uiteraard is het voor de mannelijke collega's wel even wennen, te meer omdat Ali's plaatsvervanger, Marieke Kroon, ook vrouw is.

50 JAAR RODE KRUIS

Ali is een sociaal, mooi mens bij wie het Rode Kruis een belangrijk deel van haar leven vormt. Ze is

zeer betrokken en de passie straalt van haar af, maar tegelijkertijd is het de bescheidenheid die haar siert. Nu vindt Ali het tijd om het stokje over te dragen. Het kost haar wel moeite, maar ze voelt het als haar plicht om al haar taken op een goede wijze over te dragen aan haar opvolgers. Maar definitief loslaten kan ze niet. Want als het Rode Kruis eenmaal in je bloed zit...

Ali met haar wedstrijd ploeg in 1996

TOEWIJDING

Ondanks het voorspoedige verloop van Ali's carrière, maakt de invloed van het digitale tijdperk toch dat bepaalde werkzaamheden wat moeizamer gaan. Gelukkig biedt Ali's zoon haar vaak een helpende hand en op een later moment besluit ze zelfs een cursus PowerPoint te volgen. Ali lacht terwijl ze vertelt: "In het begin vond ik het wel lastig om met de computer en beamers te werken, maar uiteindelijk wordt de aan- en uitknop altijd gevonden."

"Ik heb het met veel plezier en toewijding gedaan"

FOTO: HANS MENNINGA

WAARDERING

Een van de mooiste waarderingen voor haar werk ontvangt Ali op 25 februari 2008. Ze wordt benoemd tot Ridder in de Orde van Oranje Nassau. Met haar tomeloze inzet heeft ze een fantastische bijdrage geleverd aan het werk van het Rode Kruis. Zelf is ze heel bescheiden over haar rol: "Ik heb het met veel plezier en toewijding gedaan." Toch heeft deze onderscheiding voor Ali ook een zwart randje.

Haar man Jan is er namelijk niet bij. Die is een half jaar voor ze onderscheiden wordt plotseling overleden. Hij was haar steun en toeverlaat en stond volledig achter haar werk bij het Rode Kruis. Ali had haar man zo graag deelgenoot gemaakt van dat moment. Toch lukt het haar om ondanks het grote verdriet de draad weer op te pakken. De activiteiten voor het Rode Kruis spelen hierin een belangrijke rol. +

Ben Bolster

VAN CHAUFFEUR IN HENGELO TOT LOTUS-INSTRUCTEUR OP DE CARIBEN

Ben Bolster (85) wordt in 1966 vrijwilliger bij het Rode Kruis. Dit komt door zijn buurman, die chauffeur is bij het zieken- en ongevallenvervoer. “Als jij nou ook bij het Rode Kruis komt,” redeneert de buurman, “kunnen we samen een team vormen als chauffeurs en zijn we meteen bij elkaar wanneer we een melding krijgen.” Ben ziet dat wel zitten en wordt niet lang daarna vrijwilliger. Twaalf jaar lang doet hij samen met zijn buurman het zieken- en gewondenvervoer. Daarnaast geven ze samen EHBO-cursussen en organiseren ze ook EHBO-wedstrijden met Lotussen in opleiding.

LOTUS

Ben is niet alleen chauffeur, maar ook Lotus-instructeur. Lotus staat voor *Landelijke Opleiding Tot Uitbeelding Slachtoffers*, die gegeven wordt door het Oranje Kruis. Hij leert mensen dus hoe ze een ongevalsslachtoffer uitbeelden. Het geven van deze cursussen bevalt hem goed. “Op een gegeven moment werd ik gebeld door de voorzitter van het Oranje Kruis. Zij vroeg of ik zes weken op Curaçao de cursus Lotus wilde geven aan een

groepje mensen. Daar hoefde ik natuurlijk niet lang over na te denken.” Dat al zijn cursisten op Curaçao slagen, blijft niet onopgemerkt. De voorzitter van het Rode Kruis op Aruba benadert Ben en vraagt hem of hij dit ook nog zes weken voor Rode Kruisers op Bonaire en Aruba wil doen. “De mensen hadden allemaal nog nooit van Lotus gehoord, maar ze vonden het geweldig.” Hij vervolgt trots: “Ook zij zijn allemaal geslaagd.”

“Of ik zes weken cursus wilde geven op Curaçao, Bonaire en Aruba? Daar hoefde ik niet lang over na te denken”

“Iedereen zong uit volle borst mee. Prachtig was dat”

J. HENRY DUNANT

Ben geeft niet alleen Lotus-cursussen, hij gaat ook mee als vrijwilliger op vakantieschip de J. Henry Dunant. Ongeveer twaalf keer vaart hij mee. “Dat was altijd heel erg leuk. Er gebeurden vaak grappige dingen. Zo was er bijvoorbeeld een keer een mevrouw die tijdens het eten een hele kom soep in haar tas leeggooide. Gewoon omdat er vlees in de soep zat en ze dat onacceptabel vond.” Daarnaast schrijft hij ook een lied over het schip, dat de vrijwilligers vervolgens ’s avonds altijd zingen voor de passagiers. “Iedereen zong uit volle borst mee. Prachtig was dat.”

ONDERSCHEIDINGEN

Op tafel ligt een zware map die vol zit met onderscheidingen die hij in zijn jaren bij het Rode Kruis heeft gekregen, maar hij is te bescheiden om er veel over te vertellen. “Ja, dat zijn gewoon wat dingen voor Lotus en EHBO.” In de map zit ook een gouden speld die hij uitgereikt kreeg door de burgemeester. “Dat was erg leuk, want daar wist ik helemaal niets vanaf. Opeens werd mij dat ding opgespeld door de burgemeester, als dank voor de Lotus-cursussen die ik in het buitenland gaf.”

SLACHTOFFER

Naast mensen verzorgen en cursussen geven, vindt hij slachtoffer spelen wel echt het leukste. “Ik was hier altijd erg goed in. Zo heb ik een keer voor drenkeling gespeeld. Ik ging toen in het water liggen met mijn gezicht naar beneden en een slangetje in mijn mond om nog adem te halen. Uiteindelijk werd er alarm geslagen en werd ik uit het water gered.” Ben begint hard te lachen: “Eenmaal in de ambulance ging ik rechtop zitten en zei ik: ‘Nou jongens, hou er nu maar mee op. Ik ben weer opgeknapt, dus breng me maar terug.’ Toen keken ze natuurlijk wel raar op.”

De laatste keer dat Ben in actie kwam, is inmiddels al lang geleden. Wel gaat hij nog altijd naar de ziekenmiddag van het Rode Kruis, die drie keer per jaar wordt gehouden. “Ik ben nog steeds vrijwilliger, maar echt actief ben ik niet meer. Ik ben namelijk al 85 jaar. Ik ga nu liever als gast mee naar die gezellige middagen en hoop dat nog lang te kunnen doen, want het zijn bij het Rode Kruis allemaal fijne mensen. Ik heb er veel mooie en leuke dingen meegemaakt, maar ouder worden hoort nu eenmaal gewoon bij het leven”, zegt Ben met een tevreden glimlach op zijn gezicht. +

Elisabeth in 't Veld-Nolen

ALLE MANNEN DE BAAS

“Tegenwoordig doe ik niet zo veel meer voor het Rode Kruis, hoor”, klinkt het bescheiden aan de andere kant van de lijn. “Maar kom gerust langs, dan zorgen wij voor koffie en versgebakken koekjes.” Vertellen over vroeger, hoe zij als vrijwilliger bij het Rode Kruis terechtkwam en wat ze zoal meemaakte tijdens haar ‘dienstjaren’, dat doet Elisabeth in 't Veld-Nolen (81) uit Strijen met plezier.

Het avontuur begon voor Betsy – zoals bekenden haar liefkozend noemen – al in de jaren zestig, 1966 om precies te zijn. “Dat er in de Hoeksche Waard tegenwoordig nog steeds zo’n actieve groep vrijwilligers is, hebben we te danken aan Gerrie Lammers. Zij richtte de afdeling op, maakte anderen ermee bekend. Voor die tijd had ik geen idee wat het Rode Kruis precies deed, het was een ‘ver-van-mijn-bed-show’, totdat Gerrie op een dag voor mijn deur stond. Ze vroeg of het mij wat leek

om me, samen met vier andere vrouwen uit het dorp, als vrijwilliger aan te sluiten bij de organisatie.”

VROUWEN AAN HET ROER

Hoewel Betsy niet precies wist wat haar te wachten stond, was ze meteen enthousiast. “Ik heb nooit graag stil gezeten en vind het leuk om me nuttig te maken, dus het leek me wel wat. We collecteerden, maar dat was maar een onderdeel van wat we deden. Zo startten we onder leiding van Gerrie al snel met bijeenkomsten. Rummikub, sjoelmiddagen, handwerken, knutselen en later ook een hobbyclub speciaal voor mannen, dat bleek een groot succes. Er kwamen mannen op af die net met pensioen waren, maar nog helemaal geen zin hadden om stil te zitten. Het was een

“Een bijzondere
gewaarwording, zo met
de vrouwen aan het roer”

bijzondere gewaarwording, zo met de vrouwen aan het roer”, lacht ze. “We gingen met z’n allen langs bedrijven in de buurt om resthout op te halen zodat de mannen er iets moois van konden maken.” Toen Gerrie Lammers eind jaren ’80 stopte als leidinggevende, nam Betsy haar taken over, tot zij het stokje vijftien jaar geleden weer overgaf aan een ander.

VEEL VOLDOENING

Iets wat haar nog bijstaat als de dag van gisteren is haar eerste huisbezoek. “Ik vond het erg spannend om bij iemand op bezoek te gaan die ik niet kende, maar het ging eigenlijk als vanzelf. Die mevrouw vond het zo fijn dat ik er was, we praatten honderduit. Als je geen familieleden of vrienden dichtbij je hebt, kan het ontzettend fijn zijn als er iemand langskomt die zich om je bekommert, al is het maar voor even. Nog steeds ga ik eens per week een uurtje op bezoek bij een 100-jarige mevrouw in het dorp. Ik merk dat het bezoek haar goed doet, ze klaart dan op.” Dat is dan ook wat Betsy nog altijd aan het Rode Kruis bindt: “De mensen die je helpt zijn daar heel blij mee, daar haal ik veel voldoening uit.”

Betsy bezoekt nog steeds activiteiten van het Rode Kruis, maar inmiddels doet zij gezellig met de knutselactiviteiten mee in plaats van dat ze de boel coördineert. En dat bevalt haar prima. “Inmiddels ben ik nog als enige over van de vijf vrouwen met wie het ooit begon. Ik vind het mooi om te zien dat er nog steeds veel vrijwilligers actief zijn, net als wij vroeger. Dat doet me goed.” +

DAGJE NAAR HET STRAND MET EEN BUS VOL ROLSTOELEN

Haar leukste herinnering? “Dat is niet zo moeilijk”, lacht ze. “We maakten eens een tripje naar het strand van Hoek van Holland. Een tuinder uit de buurt leende ons zijn bestelwagen, die laadden we vol met rolstoelen. De mensen waren zo blij dat ze naar het strand konden; veel van hen waren daar al jaren niet meer geweest en een enkeling zelfs nog nooit.”

“Daar haal ik veel voldoening uit”

Uit de oude doos: een helpster in actie tijdens een EHBO-oefening

Flory Daniel

NOG DAGELIJKS MET HART EN ZIEL BEZIG VOOR HET RODE KRUIS

Al vijftig jaar lang zet Flory Daniel (81) zich met al haar energie in voor het Nederlandse Rode Kruis. In 1966 komt ze bij de organisatie terecht. “Een vriendin die verpleegster was geweest, vroeg mij om mee te gaan naar het Rode Kruis. Zij wilde weer wat met verpleging doen en mij leek het wel leuk, ook al had ik geen ervaring. En nu ben ik er nog steeds!”

In de tijd dat Flory begint bij het Rode Kruis, is de opleiding tot hulpverlener uitgebreider dan tegenwoordig. “Het was een intensieve training. De opleidingen werden gegeven door artsen en we moesten ook allemaal stage lopen in een verpleeghuis. Sommigen gingen uiteindelijk zelfs professioneel aan de slag als verpleegkundige. De opleidingen waren toen zo goed en alomvattend dat de verpleeghuizen ons graag wilden hebben.”

‘ONS RODE KRUIS EEN EIGEN HUIS’

Naast het werk in de hulpverlening, is Flory in

die tijd ook op vele andere gebieden actief. Zo houdt ze zich bezig met het zoeken naar een geschikte ruimte voor de afdeling. In de jaren zestig heeft Amersfoort namelijk geen eigen plek. Regelmatig moet er verhuisd worden, totdat Flory en haar teamleden het zat zijn. “We hebben toen een actie opgezet genaamd ‘Ons Rode Kruis een eigen huis’. We zijn langs de deuren gegaan om geld in te zamelen, hebben bedrijven aangeschreven en zelfs een loterij opgezet. Uiteindelijk hebben we 19.000 gulden opgehaald! Ruim genoeg om bijna lastenvrij een mooi gebouw te kunnen kopen.”

“Het kost veel energie, maar het levert ook zoveel energie op”

“Mijn vrijwilligerswerk heeft mijn wereld verruimd”

ALWEER VERHUIZEN

Al snel echter blijkt het net aangekochte gebouw te klein en op een onpraktische plek te liggen. Een nieuw gebouw is nodig, dat ook weer gekocht kan worden dankzij giften van bedrijven en burgers. “Iedereen vond een spectaculaire opening op zijn plaats. Ik stelde toen voor om Prinses Margriet te vragen. Zij heeft immers haar opleiding bij de afdeling Amersfoort gedaan. Niemand dacht dat het zou lukken. Maar ik heb gewoon een brief geschreven en kreeg het antwoord dat ze het graag wilde doen! Ik heb niet netjes de protocollen gevolgd, maar het resultaat was zeker de moeite waard.”

**“Was het nodig,
dan stonden we klaar”**

OP ALLES VOORBEREID

De laatste jaren is Flory voornamelijk bezig met hulpverlening. Ondanks haar hoge leeftijd van 81 jaar, is Flory tot januari dit jaar lid van het SIGMA-team, de Snel Inzetbare Groep ter Medische Assistentie, die op 4 januari 2016 opgeheven werd. Eigenlijk had Flory al op haar 75e willen stoppen bij SIGMA. “Mijn teamleider vroeg of ik nog even wilde blijven. Hij zei dat hij liever had dat drie anderen weggingen dan één Flory. Dus ben ik toch maar gebleven tot het eind.” Lid zijn van SIGMA was vrij zwaar, in verband met de extra opleidingen en oefeningen die je moest doen. “Gelukkig werden we niet heel vaak opgeroepen. Maar was het nodig, dan stonden we klaar.”

ENERGIE EN INSPIRATIE

Naast haar werk als SIGMA-teamlid, draait Flory ook ‘normale’ EHBO-inzetten. In haar vijftig jaar bij het Rode Kruis komt ze op veel bijzondere plekken. Zo was ze aanwezig bij de Paralympische Spelen in Arnhem in 1980. “Dat vond ik zo bijzonder om te zien. Iedereen voelt zich wel eens moe of niet lekker. Maar toen ik daar al die sporters zag die bijvoorbeeld een arm missen, toen besepte ik dat mijn kleine ongemakken niets voorstellen. Dit soort evenementen kosten veel energie, maar leveren ook veel energie op. Heel inspirerend.”

FOTO: EBRU AYDIN

EEN GROTERE WERELD

Na vijftig jaar is het voor Flory tijd om het wat rustiger aan te gaan doen. “Tegenwoordig doe ik alleen nog de bijzondere evenementen die wat rustiger zijn, zoals de herdenking van de Tweede Wereldoorlog in Kamp Amersfoort. Ook kom ik nu regelmatig bij de vluchtelingen die hier in de buurt opgevangen worden.” Haar ervaringen bij het Rode Kruis had ze nooit willen missen. “Dankzij het Rode Kruis heb ik veel inspirerende mensen ontmoet en ben ik op plekken gekomen waar ik anders nooit geweest zou zijn. Mijn vrijwilligerswerk heeft mijn wereld verruimd.” +

Hans Appel

VERBINDINGSMAN DIE ZICH NOG JÁREN AAN HET RODE KRUIS WIL VERBINDEN

Alledaagse helden dragen geen cape. En hebben geen superkrachten. Alledaagse helden zijn eigenlijk zo gewoon dat je ze niet één, twee, drie herkent. Want ermee pronken, dat doen ze niet. Hans Appel, een heer van 77 jaar, is precies zo'n onherkenbare held. Niet alleen het Nederlandse Rode Kruis kan al vijftig jaar op hem rekenen, ook voor talloze andere stichtingen zet hij zich in. "Het is toch geen enkele moeite om iets voor een ander te doen? Dat maakt mij heus niet gelijk tot een held hoor," aldus de bescheidenheid zelve...

Om maar gelijk even iets recht te zetten: eigenlijk is Hans Appel niet vijftig jaar vrijwilliger bij het Rode Kruis, maar eenenvijftig jaar! Een onfortuinlijke afloop van een bedrijfsongeval, hij brak een paar botten, zorgde ervoor dat hij zijn EHBO-examen moest uitstellen. En de officiële registratie van een Rode Kruis-vrijwilliger was in die jaren pas na het afleggen van het examen. Maar het jaar ervoor was hij dus ook al actief.

HOTEL – ALFA – NOVEMBER - SIERRA

In 1964 kreeg de afdeling Velsen-IJmuiden Oost er met Hans een helper 3^e klasse bij. Zesentwintig was hij toen. Elke week was er een avond les. En in de weekenden en

op andere avonden werd er vaak op Hans gerekend bij oefeningen en (sport)activiteiten op en rondom het strand. Of als er gevaren werd met de J. Henry Dunant. Of als hij als chauffeur werd opgeroepen voor een uitje van een verpleeghuis. Of als er slachtoffers gespeeld moesten worden bij een oefening. Of als de Zonnebloem nog wat extra handen nodig had. Of als hij keukendienst had. Of als de geestelijk gehandicapte kinderen op een weekje vakantie getrakteerd werden... Al dat vrijwilligerswerk combineerde Hans moeiteloos met zijn werk als projectleider bij de PTT. Sterker nog, de technische kennis die hij daar opdeed, kon hij al gauw voor het Rode Kruis inzetten. Jaren beheerde hij als coördinator

verbindingen de portofoons, mobilofoons, antennes en bekabelingen. En gaf hij les hoe ze te gebruiken. “Ik legde uit wat de roepnummers waren, welke protocollen je moest opvolgen en hoe je officieel begint met praten. Want als er iets aan de hand is, moet je natuurlijk niet hebben dat iedereen door elkaar praat!”

VAN KLOOSTER TOT BORDEEL

“Het Rode Kruis heeft me zoveel plezier gegeven,” zegt Hans glimlachend. “Ik zou niet weten waar ik moet beginnen als ik alle hoogtepunten mag opnoemen...” Glunderend bladert hij door tientallen fotoboeken. “SAIL was natuurlijk altijd erg bijzonder. De *tall ships* die door het Noordzeekanaal kwamen langsvaren; prachtig gewoon! Wij begeleidden dan alle mensen die daar op af kwamen. En ook de jaarlijkse uitwisseling met IJmuidens zusterstad Mönchengladbach was geweldig. Het Duitse Rode Kruis zorgde altijd voor fantastisch onderdak.” Hans krijgt bij elke pagina die hij omslaat, steeds meer de smaak te pakken. “Ach ja natuurlijk, de sponsorloop van Parijs naar Velsen! Als begeleider en verzorger regelde ik samen met vier collega’s alles voor de deelnemers die zo’n 80 kilometer per dag liepen. De route, het inrichten van de rustposten, gratis onderdak... We hebben op de gekste plekken geslapen. Van een klooster waar de broederportier een bekende IJmuidenaar bleek te zijn, tot aan een oud borddeel waar alles te vies was om aan te raken. Het was alles bij elkaar één groot avontuur!”

KLEDING MAAKT DE MAN

Het was tijdens de sponsorloop Parijs-Velsen in 1987 dat Hans al voor de officiële lancering het nieuwe blauwe uniform kreeg. Voor hem alweer het derde uniform en gelijk ook zijn absolute favoriet. “Wat mij betreft is dat de mooiste van alle soorten kleding die ik door de jaren heen heb gehad. In mijn eerste jaar werd je gewoon naar de legerdump gestuurd om daar een passend uniform uit te zoeken. Kijk, tegenwoordig past die legeruitstraling natuurlijk niet meer bij het Rode Kruis. Je moet wel met je tijd meegaan. En ik moet zeggen: de nieuwe kleding is echt een vooruitgang hoor! Het is zo fijn dat eraan gedacht is dat we

ermee door weer en wind moeten. Maar tsjonge, dat blauwe uniform stond me toch wel heel goed...”

FOTOGRAAF ONBEKEND

Ontvangst van lopers van de sponsortocht Parijs-IJmuiden in 1988

VERHUIZEN VOOR DE LIEFDE

Terwijl Hans het ene avontuur na het andere opdist, dwaalt zijn blik soms verdrietig af naar de foto op de schouw. “Carla, mijn tweede vrouw, ontmoette ik in de jaren ’60 bij de EHBO-cursus. Als Rode Kruis-verpleegkundige leerde ze me de eerstehulpbeginselen. Toen ze echter door haar drukke baan in het ziekenhuis geen tijd meer overhield voor vrijwilligerswerk, verloren we elkaar uit het oog. Jaren later, ik was inmiddels gescheiden en ging weer een keer mee met de J. Henry Dunant,

“Maar tsjonge, dat blauwe uniform stond me toch wel heel goed”

FOTOGRAAF ONBEKEND

Vertrek van de J. Henry Dunant vanuit Zaandam in 1969

bleek één van de deelnemers Carla’s moeder te zijn. Ik besloot meteen dat ik Carla niet voor een tweede keer liet gaan. Gelukkig was zij het daarmee eens!” In 1998 verhuist hij naar Elburg om elke dag bij zijn Carla te zijn. “Zes jaar geleden overleed ze,” vertelt hij terwijl hij moedig een traan wegveegt. “Onze laatste jaren hier in Elburg waren heerlijk. We maakten graag tochten met onze boot en genoten ontzettend als de kinderen en kleinkinderen langskwamen. Ik mis haar verschrikkelijk. En had zo graag nog zoveel jaren met haar willen doorbrengen.”

GOED BEZIG

Ook bij het Rode Kruis in Elburg werd het technische

talent van Hans snel ontdekt. “Ook hier werd ik vrij snel de verbindingsman.” En hoewel hij die taak vijf jaar geleden opgaf, is hij nog steeds hartstikke actief. “Ik ben oproepbaar als chauffeur om mensen van verzorgingstehuizen of de telefooncirkel ergens heen te brengen. Ook als er een noodgeval is, word ik gebeld. Dan moet er bijvoorbeeld snel een noodopvang worden ingericht. En we oefenen natuurlijk ook nog geregeld. Het is jammer dat door de jaren heen het sociale gebeuren bij het Rode Kruis is verminderd, maar daar staat tegenover dat er tegenwoordig wel heel goed voor de vrijwilligers gezorgd wordt. Goede kleding, altijd genoeg eten en drinken. Dus ja, op deze manier houd ik het nog jaren vol!” +

Helen Beekman

NORMEN EN WAARDEN MET DE SOEPELEPEL INGEGOTEN

Helen Beekman (78) groeit op in de Joodse buurt in Amsterdam. Ze is twee als de oorlog begint. De Duitsers hebben het gezin verplicht om naar de hoofdstad te evacueren. Veel mensen kunnen bijna niet rondkomen. Ondanks dat ze thuis met z'n zevenen zijn, kan er altijd iemand aanschuiven. "Mijn moeder was heel sociaal. Ze maakte altijd een pan soep voor iedereen. En als er iemand ziek was, ging ze eten langsbrengen." Die zorg voor anderen is Helen letterlijk met de soeplepel ingegoten.

**"Je moest van alles leren,
dat vond ik ontzettend leuk"**

SCHOOLBANKEN

Helen komt op haar 27^e bij het Rode Kruis terecht. Ze woont tijdelijk in een bovenwoning, waar ze geconfronteerd wordt met de bewoonster van de begane grond die telkens in elkaar zakt. "Ik wist helemaal niet wat er aan de hand was. Ik heb toen de buurvrouw van de bovenwoning gevraagd of ze samen met mij EHBO wilde gaan doen. Later bleek dat de vrouw die onder ons woonde

niersteenaanvallen had." De EHBO-cursus pakt voor Helen goed uit; ze voelt zich bij het Rode Kruis helemaal op haar plek. "Je moest van alles leren, dat vond ik ontzettend leuk." Dit enthousiasme uit zich in de vele cursussen die ze gaat doen: van Eerste Hulp bij Rampen tot Radiotechniek. Vele uren brengt ze in de schoolbanken door. "Het is maar goed dat mijn beste vriendin niet bij het Rode Kruis ging, want die kon mooi altijd op de kinderen passen als ik weg moest."

ZOVEEL HERINNERINGEN

Helens leergierigheid en enthousiasme zorgen ervoor dat ze in de jaren die volgen veel uiteenlopende werkzaamheden doet.

“Het verzorgende hoort gewoon bij mij”

Zo vaart ze vele jaren mee op het vakantieschip de J. Henry Dunant. Ze helpt mee met de verzorging van de passagiers. “Een keer had een opvarende ons beetgenomen. Hij had een fles gekregen om in te plassen en de volgende dag kwamen wij die ophalen. Tot onze schrik was de plas helemaal zwart gekleurd. We belden meteen de directrice en dokter die aan boord waren. Ook zij dachten dat dit foute boel was, dus de ambulance werd gebeld. Het bleek echter dat deze man een dropje in de fles had gedaan, waardoor alles zwart was geworden. Op dat moment was ik er niet blij mee, maar ik kan er nu wel om lachen.”

Dan vindt eind 2004 de tsunami plaats in Zuid-Oost Azië. Het Rode Kruis zet zich in voor de getroffen gebieden, maar ook in Nederland worden hulpverleners ingezet. “Ik werd opgeroepen. Ik werkte in een ontzettend grote loods, waar karren vol met spullen aankwamen. Mijn taak was om alles te sorteren. Het was een zware klus, ik heb me rot gelopen, maar het was ook zo dankbaar.”

De vakantiedag naar Salzburg met Prinses Margriet zal Helen ook nooit vergeten. “Het was een eer dat ik samen met Prinses Margriet en andere vrijwilligers een eendaagse vakantie voor gehandicapten mogelijk mocht maken.” Zelf heeft Helen dan nog nooit gevlogen, maar dat laat ze niet merken. “Toen ze me vroegen hoe het is om in een vliegtuig te zitten, zei ik zonder aarzeling: het is net alsof je in een luxe taxi zit.” Helen is zo druk met de verzorging

van de gehandicapten dat ze de hele dag Prinses Margriet niet ziet, maar dat deert haar niet. “Ik kan ten minste wel zeggen dat ik met haar in een vliegtuig heb gezeten.”

JUBILEUM

Helen vindt het lastig om afstand te nemen van het Rode Kruis. Het is altijd een belangrijk deel van haar leven geweest. Een auto-ongeluk heeft ervoor gezorgd dat ze haar aanwezigheid bij het Rode Kruis heeft moeten terugschroeven. “Door het ongeluk kan ik moeilijk lopen en ben ik erg afhankelijk, maar ik vind het zo leuk om te blijven leren.” Helen spijsktert haar kennis op het gebied van verbinding, reanimatie en EHBO om de 14 dagen bij. Daarnaast steekt zij haar handen nog uit de mouwen als administratieve hulp. Dit had ze een paar jaar geleden niet voorzien. Bij haar 40-jarig jubileum zei ze nog dat ze hoopte nog een jaar of twee mee te draaien en dat ze haar 50-jarig jubileum waarschijnlijk niet meer zou vieren. Niets bleek gelukkig minder waar. +

In Den Haag wordt een straat naar het Rode Kruis vernoemd ter ere van jubileum Rode Kruis in 1967

HET LINTJE

Helen is niet alleen druk voor het Rode Kruis. Het verzorgende zit bij haar in het bloed. “Iedereen kent mij hier in de buurt. Als iemand met z’n fiets is gevallen, dan komen ze naar mij toe en doen ze dat niet, dan ga ik wel naar hen. Ik zie het als er ergens iets mis is en dan kom ik graag helpen.” Ze vaart ook mee op het schip van de Zonnebloem, zet zich in met cabaretgroep Zeezion om mensen in bejaardentehuizen en ziekenhuizen een leuke dag te bezorgen, werkt als stervensbegeleider en is scholingsbegeleider voor kinderen die moeilijk meekomen.

Als haar eigen kleinkind van drie in het ziekenhuis komt te liggen met leukemie, is Helen er vaak te vinden. Tot haar verdriet ziet ze hoe andere kinderen vrijwel geen bezoek krijgen, dus probeert ze samen met haar man Eugène ook bij hen langs te gaan om te spelen of een tekening te maken. Ze proberen het voor alle 22 kinderen zo dragelijk mogelijk te maken. Een glimlach van de kinderen, daar doen ze het voor.

Voor al haar inzet in verzorging en begeleiding van mensen die het nodig hebben, is Helen geridderd in de Orde van Oranje Nassau. “Een bijzonder moment. Ik kreeg enorme waardering voor iets wat voor mij heel gewoon is. Het verzorgende hoort gewoon bij mij.”

Henk Meems

GEMEENSCHAPSMENS MET HART VOOR HET RODE KRUIS

Henk Meems (77) uit Grolloo is vijftig jaar bij het Rode Kruis. Zijn motivatie? De gezelligheid: “Als het niet gezellig was, zou ik het ook niet zo lang vol hebben gehouden. Je doet alles samen, bouwt een band met de andere vrijwilligers op.”

Henk Meems heeft lang een eigen boerenbedrijf, dat hij in 1977 overneemt van zijn vader: “Het was heel makkelijk te combineren met het Rode Kruis omdat ik eigen baas was. Zo kon ik zelf mijn tijd indelen. Als het nodig was, kon ik heel snel paraat staan.” In 2000 verkoopt hij het boerenbedrijf en verhuist naar Grolloo. “Ik heb nooit spijt gehad van die keuze; na het verkopen van het bedrijf had ik meer tijd voor andere dingen. Ik heb een druk verenigingsleven en zit niet graag stil.”

TREINKAPING BIJ DE PUNT

De gebeurtenis die Henk het meest is bijgebleven van zijn tijd bij het Rode Kruis, is

de schoolgijzeling in Bovensmilde die tegelijk plaatsvond met de treinkaping bij De Punt in 1977. Op 23 mei dat jaar kapen negen gewapende Zuid-Molukkers de intercity van Assen naar Groningen ter hoogte van het dorp De Punt. Op datzelfde moment dringen vier Zuid-Molukse jongeren de lagere school De Meenthe in het Drentse Bovensmilde binnen. Op de school worden 105 kinderen en vijf leerkrachten vastgehouden. Vier dagen later worden enige zieke schoolkinderen en één leerkracht vrijgelaten. De overige kinderen en vier leerkrachten blijven gegijzeld. De gijzeling bij zowel de basisschool als de treinkaping duurt drie weken.

“Ik heb leren klaverjassen in de kerk”

FOTO: HENK TAMMES

KLAVERJASSEN IN DE KERK

Henk wordt bij de schoolgijzeling in Bovensmilde geplaatst: "Alle vrijwilligers uit Drenthe moesten naar de school, de rest van Nederland was bij de Punt. We sliepen in uniform in de nabijgelegen kerk, zodat we direct klaar stonden als het nodig was. Elke dag stond je daar met twintig, vijftwintig man. Ik was er vooral 's nachts omdat dat het beste paste met mijn boerenbedrijf." Henk heeft alle nieuwsberichten en foto's uit die tijd bewaard. Tijdens het gesprek wijst hij op een foto die gemaakt is in het noodziekenhuis dat tijdelijk was opgericht in de aula van de kerk. Na drie weken geven de schoolkapers zich over. "Ik heb in die tijd leren klaverjassen," lacht Henk. "Er zijn denk ik maar weinig mensen die kunnen zeggen dat ze hebben leren klaverjassen in de kerk."

DE VLAG HIJSEN

Henk maakt Prinses Margriet mee tijdens een manifestatie in Ahoy Rotterdam: "Prinses Margriet moest daar 's morgens de vlag hijsen. Ze was daarmee bezig toen de vlag helemaal naar beneden viel. Daar kon ze de humor wel van inzien, ze is erg spontaan. Dat moment is me altijd bijgebleven. Ik weet niet eens wat er de rest van die dag gebeurde maar ik vond het wel erg mooi dat ze dat zo positief opvatte."

Henk behandelt een meisje tijdens een sportevenement in 2003. De foto wint de 3^e prijs in een fotowedstrijd in 2004

DE PLEISTERPLAATS

In Rolde verbouwt Henk samen met anderen een gebouw tot Rode Kruis-gebouw: "Je moet toch een plek hebben waar je de lessen volgt en alle attributen kunt opbergen. Ik noemde het gebouw De Pleisterplaats en hij bestaat nog steeds." Henk heeft vele cursussen gevolgd zoals reanimatie en verbinding, en hij heeft allerlei functies bij de afdeling vervuld. Hij is het liefst aanwezig bij evenementen: "Ik vind het prettig als er ook iets gebeurt, dat je niet de hele tijd voor niks aanwezig bent. Vijftien jaar was ik aanwezig bij TT in Assen, en ik ben lang bij het Kerstvolleybaltoernooi aanwezig geweest." +

FOTO: HENK MEEMIS

Noodhospitaal ingericht in de kerk in Boven-Smilde ten tijde van de schoolgijzeling in 1977

DRENTSE WANDELVIERDAAGSE

In 2013 besluit Henk te stoppen met de meeste evenementen. Hij mist de band met andere vrijwilligers: "Ik had een heel sterke band met andere vrijwilligers. Nu is dat minder, ik heb ook gezegd dat de jongeren de evenementen mogen gaan doen. Het werk mag worden overgedragen." Henk gaat nog wel naar één evenement: "De Drentse wandelvierdaagse, blaren doorprikken en zo. Daar zitten we met een vast groepje en het is altijd heel gezellig. Dat is eigenlijk het enige evenement dat ik nog doe."

FOTOGRAAF ONBEKEND

Henk Tuunter

BESCHIEDEN DUIZENDPOOT EN BOUWER BIJ UITSTEK

Al meer dan vijftig jaar is de tomeloze inzet van Henk Tuunter (82) voor zijn Rode Kruis-afdeling Hattem-Wapenveld onmisbaar. De grootste bijdrage leverde hij aan het bouwen van een nieuw onderkomen voor deze afdeling. Gedrevenheid, doorzettingsvermogen en organisatorisch inzicht zijn kenmerkende eigenschappen voor de passievolle Rode Kruiser.

EERSTE KENNISMAKING MET HET RODE KRUIS

In 1966 werkt Henk bij Nuon. Hij besluit zijn EHBO-diploma te halen en wordt lid van het Rode Kruis bij de afdeling Hattem-Wapenveld. Na een aantal jaren wordt Henk colonnelid. Hij houdt zich voornamelijk bezig met het bezetten van de EHBO-posten tijdens evenementen in Hattem en omgeving. Daarnaast zet hij zich in om eenmaal per jaar de georganiseerde ontspanningsmiddag voor gehandicapten, zieken en zelfstandig wonende bejaarden een onvergetelijke dag te laten zijn. Henk geniet van het contact met deze mensen en vindt het fijn om bij te kunnen dragen aan de organisatie van deze dag.

CHEF NIEUWBOUW

De afdeling Hattem van het Rode Kruis heeft geen eigen onderkomen, maar houdt haar instructieavonden op verschillende locaties in de stad. Erg handig is dat niet. “De auto heeft bijvoorbeeld een tijd in de brandweergarage gestaan en de hulpverleningskisten stonden weer ergens anders. We hadden grote behoefte aan een eigen plek met een garage.” Henk neemt het voortouw en vervult een belangrijke rol in de uiteindelijke bouw van een eigen onderkomen voor de afdeling Hattem. Nadat alle vergunningen verleend zijn, geeft het bestuur opdracht tot het bouwen van een casco voor het eigen Rode Kruis-gebouw. De afbouw, het schilderwerk en overige afwerkingen worden door eigen leden uitgevoerd. Henks rol is groot; hij coördineert

“Het Rode Kruis verdient het om in stand te worden gehouden”

de werkzaamheden en zorgt ervoor dat het werk niet stagneert. Hij is de drijvende kracht achter het hele bouwproces en voelt zich als een vis in het water. Na de ingebruikname wordt hij benoemd tot beheerder. Naast de zorg voor het gebouw draagt hij tevens zorg voor de auto. Hij regelt dat de APK keurig op tijd gebeurt en ook bij de aanschaf van een nieuwe wagen is Henk betrokken.

Op 29 april 1999 speldt burgemeester Abbenhues van Hattem Henk zijn Koninklijke onderscheiding op

MEDAILLE VAN VERDIENSTE

Op een gegeven moment komt de ontspanningsmiddag in het gedrang; er ontstaan problemen rondom de organisatie. Gelukkig duikt Henk hier

OP ZOEK NAAR GELDSCHIETERS

In een later stadium volgen er twee uitbreidingen en ook hier staat Henk weer aan de basis. Hij is niet alleen verantwoordelijk voor het gehele bouwproces; hij zorgt ook voor de financiële middelen en voert als penningmeester een strikt en zuinig beleid. Wanneer er meer middelen nodig zijn, neemt hij het initiatief voor fondsenwerving. Er worden certificaten uitgegeven die geen enkel recht geven, maar alleen de plicht om 100 gulden in het huisvestingsfonds te storten. Toch worden er maar liefst 268 exemplaren verkocht. Ook wordt een ‘fietsathon’ georganiseerd. Dit sportieve evenement wordt geopend door bekend schaatser en wielrenner Dries van Wijhe, ook wel bekend als Dolle Dries. Rode Kruis-vrijwilligers stappen gezamenlijk op de fiets om vervolgens twaalf uren achtereen te fietsen. Henk is uiteraard ook van de partij.

enthousiast in en jarenlang blijft hij de leider van het team dat deze middag organiseert. Naast al deze taken doet Henk ook gewoon mee aan de jaarlijkse collecte, de hulpverlening en andere zaken die op zijn pad komen.

Naast het Rode kruis heeft Henk een andere grote passie: hij is lid van het Christelijk Mannenkoor D.E.V. Hattem. Henk vertelt met veel enthousiasme over de uitvoeringen in de kerk en vooral over de prachtige reizen die hij samen met zijn koor maakte naar Hongarije.

Voor zijn grote inzet voor het Rode Kruis krijgt hij in 1989 een Medaille van Verdienste. Die blijkt van waardering reikt tien jaar later nog veel verder: in 1999 ontvangt Henk een Koninklijke onderscheiding als Lid in de Orde van Oranje Nassau. Hij wordt door zijn omgeving stiekem naar het stadhuis gelokt. “Op woensdag werd ik gebeld door Arie Maat, de penningmeester. De gemeente wilde wat meer informatie over een verbouwing en ik

Henk zet zich in tijdens de Fietsathon in 1989

moest erbij zijn. Van mijn vrouw Jopie moest ik zelfs een net colbertje aan. Ik begreep er niets van.”

Zelf is Henk erg bescheiden over deze eervolle onderscheiding. “Eigenlijk had mijn vrouw ook een lintje moeten hebben, zonder haar had ik dit alles niet kunnen doen. En het Rode Kruis verdient het om in stand te worden gehouden.”

AFSCHEID..?

Over het Rode Kruis kan hij kort zijn: een geweldige organisatie met veel positieve, betrokken mensen. Op 1 mei 2011 neemt Henk als erelid afscheid, maar hij blijft zijn afdeling Hattem-Wapenveld op de voet volgen. Want het Rode Kruis, dat laat je niet zomaar los. +

“Ik moest zelfs een net colbertje aan, ik begreep er niets van”

Henk Wesker

RUWE BOLSTER, BLANKE PIT

Ga je Henk Wesker (70) in Leerdam bezoeken, dan kom je binnen in een krap gangetje. Je ogen moeten wennen aan het licht en zien dan – als schepen die opdoemen uit de mist – twee glazen vitrines met felle verlichting. Wat krijgen we nou? Als je dan sprakeloos naar Henk kijkt, staat de robuuste oud-zeeman van oor tot oor te glunderen.

De vitrines staan vol met Dinky Toys. Niet zomaar speelgoedautootjes, nee, elk exemplaar draagt het Rode Kruis-embleem. En het zijn er niet maar een paar; op zijn reizen heeft hij er honderden 'buitgemaakt'. We ontmoeten een stoere kerel met vijftig jaar passie voor het Rode Kruis.

ZORG VOOR ELKAAR

Zeeman en Rode Kruis-vrijwilliger, het is een bijzondere combinatie. Voor Henk is er echter niks bijzonders aan. Op een schip red je het alleen als je je collega's kunt vertrouwen en werk je nauw met elkaar samen, net als de Rode Kruis-vrijwilligers die voortdurend als

teams hulp bieden. 'Zorg voor elkaar' is zijn motto. Op zee was dat van belang en nu aan land ook. Vastberaden en rechttop vertelt hij vanuit zijn favoriete stoel hoe het zit. "Dat we samen als team op pad gaan naar een evenement en dat we ook weer met elkaar, samen, terugkomen. We houden elkaar in de gaten en zorgen voor elkaar. Dat vind ik het allermooiste van het Rode Kruis."

BLOEDSOMLOOP OPDREUNEN

Hij denkt met plezier terug aan de beginjaren. "Ik zat bij de padvinderij en de hopman vond dat iemand EHBO'er moest worden. Ik wilde dat wel doen en bij het Rode Kruis kon je

"Het allermooiste is zorgen voor elkaar"

STICHTING HISTORISCHE VERZAMELING

Zijn belangstelling voor de geschiedenis van het Rode Kruis wordt versterkt als Harry van Oest hem vraagt te helpen bij de Stichting Historische Verzameling Nederlandse Rode Kruis. De verzameling Dinky Toys krijgt een publiek en Henk kan zijn geluk niet op. "Dit jaar zijn we met een Nederlandse verzameling oude auto's en brancards naar een show in Engeland geweest en pas geleden nog waren we bij de open dag van het Utrecht Medisch Centrum. Bezoekers laten we zien hoe de apparatuur vroeger werkte. Weet je hoe een spalk er vroeger uitzag? Dan deed je één lat onder de voet en één aan de zijkant en daar wikkelde je doeken omheen. Dat was een spalk. Het is fantastisch om allemaal mee te maken en nu vind ik dit het allerleukste om te doen."

dat leren. Zo kwam ik er en toen ben ik blijven hangen. Je moest alles, echt alles weten over de bloedsomloop. Die kon je van begin tot eind uit je hoofd opdreunen." Hij schudt langzaam z'n markante hoofd met erboven alle onderscheidingen ingelijst aan de muur, waaronder die van Lid in de Orde van Oranje Nassau. "Weet je hoe ze toen reanimeerden?" Opletten nu, Henk gaat het voordoen. "De patiënt lag op z'n buik. Jij ging aan het hoofdeinde zitten, legde de armen neer en dan tilde je bij zijn ellebogen de patiënt omhoog, en dan legde je hem weer neer. Snap je? En dan namen ze aan dat hij weer ging ademen omdat zijn borstkas openging." Hij lacht erbij als hij laat zien hoe de borstkas werd opgerekt en is blij dat hij het nooit in het echt heeft hoeven doen.

WANDELEND ARCHIEF

Als 21-jarige jongeman start Henk zijn Rode Kruis-loopbaan in het magazijn van Leerdam. Bedachtzaam kijkt hij strak voor zich uit, recht het verleden in. "Op donderdagavond hadden we de colonneavond en droegen we de *battledress* uniformen van het Engelse leger, omdat alle kleding in Nederland op was." Hij maakt vanaf het begin overal foto's van. "Iemand vroeg eens of ik in het archief van de afdeling wilde nakijken of zijn vader vrijwilliger bij het Rode Kruis was geweest. Ik vond toen niet alleen z'n vader op een foto, maar ook z'n opa. Die jongen was blij. Hij wist niet dat twee generaties hem voor waren gegaan."

FOTO: EBRU AYDIN

FOTO: EBRU AYDIN

MOEDERLIEFDE

Henk vaart altijd zijn eigen koers, maar omwille van zijn moeder is hij daar vroeger eens van afgeweken. De warme herinnering aan haar klinkt door in zijn stem. "Mijn moeder zat als het hier stormde nachtenlang in angst beneden. Zo bang was ze dat ik met schip en al zou vergaan. Na vier jaar zei mijn vader: 'Als je nog wat langer wilt genieten van je

moeder, dan kom je naar de wal.' Ik kon haar niet uitleggen dat als het hier slecht weer was, ik bij wijze van spreken aan de andere kant van de wereld op het dek lag te zonnebaden. Maar ik ben gestopt. Ik wilde mijn moeder niet verliezen." +

"Nu vind ik dit het allerleukste om te doen"

FOTO: CARIN GELPKE

Henny ten Zende

AL JONG HET HART VERPAND AAN DE RODE KRUIS-AMBULANCE

In 1966 mag je als minderjarige officieel nog niet bij het Rode Kruis, maar de afdeling knijpt een oogje toe en Henny ten Zende (66) volgt alle eerstehulp cursussen die er maar zijn. Zodra het kan draait ze mee op de ambulance. Achttien jaar is ze dan. Maar liefst dertig jaar doet ze dat, tot 1997, het jaar waarin het Rode Kruis met de ambulancediensten stopt.

Nog steeds is Henny van de afdeling Hof van Twente actief als EHBO'er, ondanks het einde van die prachtige ambulancedienst. "Ik vind het mooi werk, mensen verzorgen, iemand kunnen helpen." Iedereen weet dat, kent haar van de ambulance, herkent haar op verjaardagen. Zoals een buurman die bij haar aanbelt terwijl ze in de badkamer haar haar bijkleurt. "De buurvrouw was gevallen, of ik kon komen helpen? Natuurlijk ga ik dan, al zitten mijn haren net in de verf."

REGELMATIG MIDDEN IN DE NACHT HET BED UIT

Henny is 16 jaar als ze in aanraking komt met het Rode Kruis. Op haar werk, de Goorse Stoomblekerij, geeft het Rode Kruis een EHBO-cursus aan collega's en ze besluit mee te doen. Haar interesse is gewekt en ze volgt meer cursussen. Als ze 18 is, in 1967, mag ze op de ambulance. Ze is dan nog niet getrouwd, woont thuis en werkt als administratief medewerkster bij de stoomblekerij. "Weet je hoe dat ging in die tijd?" vraagt Henny. "We waren met een team van vijftien vrijwilligers voor de ambulance. Per dienst stonden vier vrijwilligers uit eenzelfde buurt klaar voor een oproep. Nog niet iedereen had een telefoon, dus de chauffeur werd als eerste gebeld en reed dan snel met de ambulance door de wijk om de

"Je telt zelf de jaren niet"

anderen op te halen. Het kwam vaak voor dat mijn moeder mij 's nachts uit mijn bed moest halen."

"Ik vind het mooi werk, mensen verzorgen, iemand kunnen helpen"

EEN BOTSING, EEN OPROEP EN DAN IS HET MUISSTIL

Nadat ze trouwt, blijft ze twee dagen per week werken voor het Rode Kruis. Het vrijwilligerswerk op de ambulance is goed te combineren met de kinderen. "Als tijdens het koken de pieper ging – inmiddels hadden we die – belde ik een buurvrouw of mijn man, zette ik het vuur uit en ging zo de deur uit. Mijn man heeft veel opgevangen in die jaren," zegt Henny, terwijl haar man naast haar bevestigend knikt. Ze hebben het er samen voor over, want Henny heeft haar hart verpand aan het werk op de Rode Kruis-ambulance waar ze veel indrukwekkende dingen meemaakt. "We vervoerden vaak kraamvrouwen of mensen met een botbreuk. Maar we werden ook eens opgeroepen voor een autobotsing hier in de buurt. Het ging om drie jongens van rond de 23 jaar. We kwamen aan en ik zag de brandweer al staan. Maar toen we uitstapten was het muisstil. Niemand zei iets. Van onder een deken zag ik een sportschoen uitsteken. Zulke jonge jongens. Vreselijk. Zo'n heftig ongeluk blijft je lang bij."

HET RODE KRUIS-WERK IS AVONTUURLIJK

Een dik plakboek vol krantenartikelen en foto's ligt op tafel. Henny pakt het op, bladert het door en begint te vertellen over haar reis naar Kiev in 1991. "Kiev was onze zustergemeente en we wilden een ambulance schenken aan een kinderziekenhuis daar. OAD Reizen sponsorde een busje en jassen. Met dat busje, de ambulance, de dokter en de commandant reden we naar Kiev." Henny lacht bij de herinnering. "Het was een avontuurlijke reis, 2200 km lang, en hoe dichter we bij Kiev kwamen hoe slechter de wegen. We kookten op een gaspitje, sliepen 's nachts in het busje en werden bij de Russische grens lang opgehouden. Gebroken kwamen we aan. Maar het warme onthaal door de medici van het ziekenhuis maakte dat ruimschoots goed, met een diner en een bezoek aan de opera. We zijn zelfs nog op de lokale tv geweest. Alsof we beroemdheden waren. Zoiets bijzonders maak je niet snel weer mee."

VAN DE MOTORCROSS TOT DE ROLSTOELVIERDAAGSE

Na het einde van de Rode Kruis-ambulance in 1997 zit ze niet bij de pakken neer. Sindsdien gaat ze als EHBO'er mee op uitjes met ouderen en staat ze bij evenementen. "Bij de Grand Prix Motorcross in Markelo staan we elk jaar met z'n achttien bij EHBO-posten. We kennen elkaar inmiddels al jaren, supergezellig", vertelt Henny enthousiast. Ze heeft ook goede herinneringen aan de Twentse rolstoelvierdaagse. Samen met de Rode Kruis-afdeling Hengelo hebben ze daarvoor een EHBO-contract afgesloten. "Het vraagt wel wat van onze

Henny tijdens de Bejaardentocht in Drouwenerzand, mei 1967

FOTOGRAAF ONBEKEND

De ambulance die werd geschonken aan een kinderziekenhuis in Kiev, oktober 1991

FOTOGRAAF ONBEKEND

MEER VERPLEEGKUNDIGEN VERPLICHT OP DE AMBULANCE

In 1992 wordt Henny ondercommandant. "Commandant kon ik niet worden, want daarvoor moest je arts of verpleegkundige zijn," licht ze toe. "Ons werk was anders dan nu. Wij moesten mensen zo snel mogelijk naar het ziekenhuis brengen. Nu begint de behandeling van patiënten al ter plekke. Dat was ook de reden van het einde van de Rode Kruis-ambulances. Als ik een opleiding tot verpleegkundige of chauffeur volgde, had ik meegekund naar de nieuwe ambulancedienst. Dat wilde ik toen niet meer."

bezetting, vier dagen lang. Maar het is zo mooi, wat een kracht zie je bij de deelnemers."

"JE TELT ZELF DE JAREN NIET"

Ze heeft al zoveel mensen geholpen in die vijftig jaar dat ze bij het Rode Kruis werkt, maar Henny haalt haar schouders daarover op. "Vijftig jaar bij het Rode Kruis, dat gaat vanzelf, dat heb je eigenlijk niet zo door. Je telt zelf de jaren niet." +

"De buurman belt aan, de buurvrouw is gevallen. Of ik kan helpen. Natuurlijk kom ik dan, al zitten mijn haren net in de verf"

Ingrid Behrens

MET HART EN ZIEL IN DE VERBINDINGSDIENST

Ingrid Behrens (67) uit Rotterdam begint op haar zestiende bij het Jeugd Rode Kruis. Bij veel mensen staat de Tweede Wereldoorlog dan nog scherp op het netvlies. “Veel mensen die de oorlog hadden meegemaakt, hadden wel herinneringen aan de hulp van het Rode Kruis. De organisatie stond toen stevig op de kaart. Het Rode Kruis gaat nu eenmaal geweldig leven bij ramptoestanden.”

Ingrid blikt met plezier terug op haar rijke tijd bij het Rode Kruis. Haar geschiedenis bij de organisatie begint in de jaren '60 bij het Jeugd Rode Kruis. De oorlog had een gat tussen de generaties geslagen. Het Rode Kruis werd gedreven door vrijwilligers vanaf zestien jaar en rond de tachtig. Het verschil in leeftijd was niet te overbruggen, vertelt Ingrid. “Een kloof was het. Voor de oudjes was de jeugd véél te vrijgevochten. En de jeugd, dat waren wij.” Ach en we waren zo braaf, vindt Ingrid. “Onze Jeugd Rode Kruis-groep stond onder leiding van een echtpaar; we hielpen op jeugdtoernooien en verzorgden kleine ongelukjes: kinderen die

tegen elkaar botsten, een schaafwond, een ruzie sussen, dat soort dingen.” De oorlog liet ook op andere fronten zijn sporen na. “We hebben nog een hele tijd gewerkt met spullen uit de oorlog. Dat was sterk materiaal. Zo had ik een groen uniform van de krijgsmacht. En we hadden een kolossaal zendapparaat waarmee twee van onze mensen met een zendvergunning contact konden leggen met Rode Kruisers over de hele wereld. Dat was toen heel bijzonder. Geweldig vonden wij dat.”

EXPEDITEUR IN DE ROTTERDAMSE HAVEN

Op achttienjarige leeftijd behaalt Ingrid haar EHBO-diploma en dat opent nieuwe deuren. “Vanaf die tijd bemande ik op evenementen EHBO-posten. Dat deed ik naast mijn werk in de Rotterdamse haven waar ik expediteur was en goederen over de hele wereld verzond.”

“Je hoort te zorgen voor je medemens”

FOTO: MARTIN BAKKER

Ingrid is soms wel vier avonden per week voor het Rode Kruis in touw. “Na snel een hapje eten vertrok ik tussen 18.00 en 18.30 uur alweer naar een evenement en dat was vaak naar de stadions van Sparta en Feijenoord of Ahoy. Daar zaten we in groepen van vier met een man of veertig verspreid over het hele terrein.” Een aardige bezettingsgraad van Rode Kruisers, die dan mooi meteen een wedstrijd konden meepakken. “Maar... het Rode Kruis-werk ging natuurlijk altijd voor!” In de regel valt het best mee met ongelukken. “Ja, wat had je zoal? Iemand die van de trap valt, iemand in de keuken die zich brandt aan frituurvet.” Maar Ingrid heeft ook beroerde wedstrijden meegemaakt die compleet uit de hand liepen. “Een wedstrijd met Liverpool staat me nog levendig voor de geest. Nederlandse supporters zijn niet altijd lieverdjies, maar die Engelsen kunnen echt ongelofelijk tekeer gaan. Met kettingen gingen ze elkaar te lijf. We waren met stomheid geslagen. Je springt daar ook niet tussen, is ons EHBO’ers geleerd, want anders keren ze zich met z’n allen tegen jou. Je houdt je dus gedeisd en laat ze uitzazen. Daarna hadden we wel dertig patiënten per EHBO-post, maar daarvoor was onze uitrusting niet toereikend. Het merendeel werd gelijk doorgestuurd naar het ziekenhuis verderop.”

STUUR TWEE KLOSSEN AFZETLINT

“Mijn ervaring als EHBO’er op de stadions heb ik goed kunnen gebruiken bij de verbindingdienst.” Bij die dienst ligt het hart van Ingrid. Ze doet het al 35 jaar lang. Maar wat is dat dan, de verbindingdienst? Is dat net als de prikdienst, een dienst voor het verbinden van wonden?

HET BERUCHE KATENDRECHT

Met de Verbindingsdienst wordt ook gecollecteerd. Compleet met een busje met op het dak een grote geluidsinstallatie. Daaruit schalt muziek en wordt straat voor straat de collecte aangekondigd. Ingrid kan er nog om schateren. Het moet dolle pret zijn geweest. “We reden met een man of tien compleet in uniform naar het beruchte Katendrecht, waar de cafés vol zaten met zeelui en prostituees. Met de hele groep liepen we de cafés in. Daar kregen we een jolig en hartelijk onthaal. Het is een plek waar geld wordt uitgegeven. En ze deden natuurlijk niet voor elkaar onder. Iedereen trok grif zijn portemonnee. Elke keer weer vertrokken we met volle collectebussen en vrolijke collectanten.”

“Nee,” schatert Ingrid. “Het gaat om de communicatie tussen de EHBO’ers en de leiding. Dat was geen sinecure hoor. Jarenlang werd daarvoor een zware portofoon gebruikt die de commandant van een post voor de borst kreeg vastgebonden: zo’n kastje sprak je van bovenaf in. Het verlangt technische vaardigheid om duidelijk, kort en bondig door een portofoon te spreken. In die manier van praten gaven wij instructie, compleet met zelfgemaakte lesboeken en een oorkonde voor de deelnemers. Later ontwikkelde het Rode Kruis zelf de lesboeken en werd alles professioneler. “Stuur afzetlint” is bijvoorbeeld onduidelijk. Beter is: “Stuur twee klossen met afzetlint”. Met onze zendapparatuur oefenden we ook met burgemeesters, brandweer en politie op rampensituaties.”

ROODGLOEIENDE LIJNEN

Ingrid werkte ook bij de dienst Verwanten-informatie, die tot 2013 bestond. Deze had tot doel mensen informatie te verstrekken over het lot van hun dierbaren als die betrokken waren bij een ramp of calamiteit in Nederland. Roodgloeiend staan de lijnen van algemene informatienummers na een ramp, terwijl er dan vaak nog niet veel bekend is. “Het belangrijkste is om mensen gerust te stellen, te kalmeren, een luisterend oor te bieden, gegevens te registreren en eventueel door te verwijzen,” vertelt Ingrid. “Neem de vuurwerkwerkramp in Enschede. In de eerste uren wisten wij helemaal niks. We hadden nog geen beelden gezien, we hadden geen idee van de omvang van het gebied of van de straatnamen. Gaandeweg hadden we steeds meer informatie. Dat wordt dan op flip-overs gezet met viltstiften, post-its en tekeningen. Bijvoorbeeld telefoonnummers van opvangplekken of locaties voor donaties van bedden of kleding.”

ZORG VOOR JE MEDEMENS

Ingrid vouwt haar handen op de tafel. Loslaten doet ze het nog niet, het werken voor het Rode Kruis. “Bij calamiteiten word ik nog wel eens opgeroepen voor Bevolkingszorg. Dan zetten we bijvoorbeeld veldbedden klaar in sporthallen of delen we koffie uit.” Is ze trots op haar werk bij het Rode Kruis? Ingrid trekt haar wenkbrauw omhoog. “Trots... nou nee. Dit werk is voor mij niet zozeer iets om trots op te zijn. Werken voor het Rode Kruis is voor mij altijd vanzelfsprekend geweest. Je hoort te zorgen voor je medemens.” +

Met iets grotere portofoons dan nu kwamen hulpverleners in het verleden in actie

FOTOGRAAF ONBEKEND

“Het Rode Kruis gaat nu eenmaal geweldig leven bij ramptoestanden”

Ink Middelkoop-Kruithof

RINGSTEKEN MET ROLSTOELEN

Een cursus hier, een handwerkclub daar en tussendoor regelmatig op huisbezoek. Het Rode Kruis was de afgelopen vijftig jaar de rode draad door het leven van Ink Middelkoop-Kruithof (85) uit Maasdam. Geen kans liet zij onbenut om haar handen uit de mouwen te steken voor haar afdeling in de Hoeksche Waard.

“Het verzorgende zat er al vroeg in bij mij. Toen ik nog een jong meisje was, had mijn grote broer namelijk een ernstige ziekte; ik hielp mijn zus met zijn verzorging. Ik had ontzettend veel bewondering voor hoe zij dat deed, dat wilde ik ook, ontdekte ik. Dat ik iets kon doen om hem te helpen, gaf mij een goed gevoel. Toen het Rode Kruis mij vroeg of ik me wilde aansluiten bij de organisatie, heb ik me dan ook meteen ingeschreven voor een cursus welfare. Dat ik wist wat ik moest doen, vond ik – en vind ik nog steeds – een fijn idee.”

DAN MAAR ZELF REGELEN

Eigenzinnig, een tikkeltje eigenwijs zelfs, in die omschrijving herkent Ink zich wel. Giechelend: “Ik weet nog goed dat ik via het Rode Kruis een vakantie wilde organiseren voor een aantal

ouderen die slecht ter been waren, maar de organisatie vond dat niet verantwoord. Het risico was te groot, vonden ze. Daar kon ik me niet bij neerleggen; ook als je in een rolstoel zit moet je de kans krijgen om er af en toe even tussenuit te gaan. Ik had mensen in mijn clubje die nog nooit buiten hun dorp waren geweest, die kans wilde ik hen geven, en met succes: ik heb samen met de plaatselijke huisarts een busje geregeld en heb de reis alsnog georganiseerd. Die herinneringen zijn fantastisch.”

UITGEPUT MAAR VOLDAAN

Glimlachend denkt ze terug aan de uitjes die daarop volgden: “We hebben zoveel leuks gedaan. Ik zie mezelf nog rennend achter een rolstoel tijdens een ringsteekevenement.

FOTO: NATASCHA KWEE

“Ik kwam altijd uitgeput thuis na zo’n uitstapje, maar dat was het meer dan waard”

FOTOGRAAF ONBEKEND

De felicitatiekaart die Ink ontving toen ze 30 jaar vrijwilliger was bij het Rode Kruis, in december 1996

En het publiek maar joelen, wat een feest. Ik kwam altijd uitgeput thuis na zo’n uitstapje, maar dat was het meer dan waard.”

Aan tastbare herinneringen ook geen gebrek. Op de salontafel en in de boekenkast liggen zelfgemaakte ansichtkaarten en kunstige borduurwerkjes, allemaal gemaakt met haar clubje bij het Rode Kruis. Na een halve eeuw trouwe dienst doet ze nog steeds mee, al is het tegenwoordig iets meer aan de zijlijn. “Ik had dit voor geen goud willen missen.” +

PRAATJE MAKEN

Voor Ink begint haar lange carrière bij het Rode Kruis in het verpleeghuis waar zij knutselmiddagen organiseert en een gezellig praatje maakt met bewoners die niet zo veel gesprekspartners hebben. Datzelfde doet ze buiten het verpleeghuis: “Ik ging heel wat adressen af. Een glimlach op iemands gezicht toveren, dat was en is nog steeds mijn belangrijkste missie.”

FOTOGRAAF ONBEKEND

Ink met een dame van de handwerkclub in 1981

Jan Hermans

AL VIJFTIG JAAR EHBO, MAAR NOG LANG NIET GENOEG

Sinds zijn veertiende is Jan Hermans (64) EHBO'er. Via Jong Nederland komt hij in 1966 voor het eerst in aanraking met hulpverlening via een cursus Jeugd EHBO. EHBO blijkt zijn lust en zijn leven. "Enthousiasme voor iets zorgt dat je groeit. En bij het Rode Kruis blijft mijn passie groter worden."

Na zijn eerste kennismaking bij het Rode Kruis gaat Jan vol passie aan de slag met EHBO. Hij volgt meerdere opleidingen, gaat cursussen geven en zoekt manieren om zichzelf te verbeteren. Jan wordt zo enthousiast, dat hij over de grens gaat kijken. "Als afdeling Horst aan de Maas-Venray zitten we vlak bij de Duitse grens. We hebben hier dan ook in de loop van tijd goede contacten opgebouwd, bijvoorbeeld met afdeling Rheinberg. Samen met de vrijwilligers daar hebben we veel geoeftend en zijn we professioneler geworden. Door deze samenwerking hebben wij, en de Duitse vrijwilligers, echt een hoger niveau gekregen."

WEDSTRIJDEN

Als Jan samen met zijn medevrijwilligers oefent en traint over de Duitse grens, hoort hij over het Europees kampioenschap EHBO. "Dat leek ons wel leuk om aan mee te doen. We hadden daarvoor al meegedaan aan de Limburgse wedstrijden. Toen we daar eerste werden, volgde het Nederlands kampioenschap. Ook daar wonnen we! Aanmelden voor het EK was dan ook een logische stap om verder te komen op het gebied van EHBO. Dat jaar, in 1987, werd het EK toevallig gehouden in Duitsland, dus daar zijn we met onze vrienden van Rheinberg heen gegaan. En alsof het zo moest zijn: wij werden Europees kampioen!"

"Met alles wat ik heb meegemaakt, kun je een goed boek vullen!"

FOTO: PETER BUSSCHER

MUMMIES

Ook al worden de opdrachten stuk voor stuk met alle aandacht en concentratie uitgevoerd, toch zijn er genoeg momenten voor ontspanning tijdens een wedstrijd. “Naast de serieuze opdrachten zijn er ook een aantal ‘fun challenges’, opdrachten die vooral heel leuk zijn om te doen. Een aantal jaar terug kregen we een mummie-opdracht. Toen moesten we zo snel mogelijk iemand helemaal in verband wikkelen. Heel grappig om te doen. Ook de mogelijkheid om met EHBO’ers uit heel Europa te praten en ervaringen uit te wisselen, is leuk. Je kunt veel van elkaar leren. Ieder team heeft zijn eigen sterke punten. Zo zijn wij Nederlanders goed in improvisatie, de Duitsers werken heel gestructureerd. Die verschillen maken de wedstrijden heel leerzaam.”

ZOEKEN EN VINDEN

Ondanks alle leuke gebeurtenissen binnen het Rode Kruis, heeft Jan het af en toe moeilijk. “Ik heb een aantal periodes gehad waarin ik zoekende was binnen het Rode Kruis. De doelstellingen werden voor mij niet meer duidelijk uitgedragen. Ook nu ligt de focus met name op noodhulp en minder op EHBO. Ik vind dit jammer. Ik heb dan ook zelf de weg gekozen, binnen de filosofie van het Rode Kruis, om binnen onze afdeling meer te focussen op EHBO voor jongeren. Hierin heb ik mijn plezier weer terug kunnen vinden. Nu organiseren we hier in Horst jaarlijks een weekend voor jongeren, waarin zij van alles leren over EHBO en opdrachten uitvoeren. Een groot succes! In het organiseren hiervan kan ik al mijn energie en passie weer kwijt.”

IEDER JAAR WEER TERUG

Een EHBO-wedstrijd is een bijzonder evenement. Na de eerste overwinning is het voor Jan en zijn team dan ook geen moeilijke beslissing om het jaar daarop weer mee te doen. En het jaar daarop. En daarna weer. Zoeken naar de beste oplossing in een noodsituatie blijft een boeiende uitdaging. “Bij een EHBO-wedstrijd voer je allerlei opdrachten uit. De meeste opdrachten bestaan uit realistische situaties. Zo word je bijvoorbeeld in een situatie gezet waarbij een moeder om hulp roept omdat haar zoontje in het water gevallen is. Maar dat is niet het enige wat speelt. Er ligt namelijk ook een gewonde fietser, die een allergie blijkt te hebben. Je moet dan ook op alles letten en altijd door blijven vragen totdat je zeker weet dat je alle informatie hebt. Steeds weer spannend.”

WEDSTRIJDGEK

Ook nu nog, na 50 jaar EHBO, gaat Jan mee naar de wedstrijden en reist hij heel Europa door voor EK's. In 2016 staat Slovenië op het programma. Hier vindt dan de First Aid Convention in Europe (FACE) plaats. “Zelf zeggen we: ‘Hier in Horst zijn we wedstrijdgek!’ We gaan naar alle wedstrijden. Het liefst natuurlijk om zelf mee te doen, maar als dat niet kan, dan gaan we als supporter. Stoppen zit er dan ook zeker niet in. Er zijn nog zoveel evenementen waar we naartoe willen gaan. En nu de weekenden voor de jeugd beginnen te lopen, wil ik nog zo lang mogelijk doorgaan!” +

Jan bij een Eerstehulpwedstrijd in Rheinberg in 2008

Een teambuildingsoefening tijdens Eerstehulpwedstrijden in Rheinberg in 2009

**“Enthousiasme voor iets zorgt dat je groeit.
En bij het Rode Kruis blijft mijn passie groter worden”**

Janny Albertema

HOE EEN ENKELTJE RODE KRUIS EEN WAAR MEDICIJN BLEEK TE ZIJN

Het is een cliché maar ook een waarheid als een koe: de tijd vliegt voorbij wanneer je het naar je zin hebt. “50 jaar? Zo voelt het helemáál niet”, zegt Janny Albertema (78), die zich ook nog helemáál geen 78-jarige voelt.

Hoe een halve eeuw bij het Rode Kruis begint: in 1966 is Janny 29 jaar oud en getrouwd met een legerofficier met wie ze twee zoons heeft. Officieren moeten vaak op oefening, jonge kinderen gaan naar school en Janny blijft doelloos achter. “Ik viel in een zwart gat. Ik besloot naar mijn huisarts te gaan, die colonne-commandant was bij het Rode Kruis in Harderwijk. Hij vertelde mij over een nieuw project van het Rode Kruis: de welfare.”

RODE KRUIS ALS MEDICIJN

Inderdaad, van het één komt het ander. De huisarts schrijft een enkeltje Rode Kruis voor. Want wat is er nu beter tegen doelloosheid dan een goed doel? Janny volgt een cursus

die haar in drie maanden voorbereidt op de welfare. Ze leert handwerktechnieken voor mensen met een lichamelijke beperking, ze volgt lezingen van artsen en krijgt uiteindelijk de Rode Kruis-speld uit handen van de burgemeester van Harderwijk. “We hielpen mensen met een lichamelijke beperking en langdurig zieken,” vertelt ze. “We zorgden voor afleiding door creatief bezig te zijn.” Janny werkt vanaf dat moment in een ziekenhuis in Harderwijk, de stad waar ze in die tijd woont. In het ziekenhuis rijdt ze rond met een kar vol handwerk materiaal. “Ik vond het direct leuk en gezellig”, vertelt ze. “Het was een hele eer om dat Rode Kruis-speldje te dragen. Men keek door dat speldje anders naar je, het opende

“Mijn collega’s zijn tegenwoordig allemaal jonger”

FOTO: EVA SCHWEIZER

deuren die anders gesloten bleven. Het werd mijn wereld. Mijn man had de zijne in het leger, die totaal anders was. Bij het Rode Kruis werd niet gekeken naar rang en stand. Nog steeds niet, trouwens.”

“Het was een hele eer om dat Rode Kruis-speldje te dragen”

IN ELK STADJE...

Janny is vier jaar lang vrijwilliger in Harderwijk. Omdat een militair vaak moet verhuizen, moet Janny dat ook. Dat is niet altijd even makkelijk, maar Janny is flexibel en heeft in elke stad een thuisbasis. “Overall is het Rode Kruis een plek waar je welkom bent. Ik hoefde maar in het telefoonboek te kijken. Waar ik ook naartoe verhuisde, er was altijd een grote familie waar ik mij kon aanmelden. Dat voelde prettig, zeker omdat wij zo vaak moesten verhuizen.” Na Harderwijk komt Janny in Oosterhout terecht, vervolgens in Kampen, en uiteindelijk weer in Oosterhout. Daar woont ze nu nog steeds, sinds 1986. Binnen het Rode Kruis heeft ze van alles gedaan. Huisbezoeken, het inkoopbeleid, gesprekken met nieuwe vrijwilligers en deelnemers - noem maar op. Dat laatste heeft Janny altijd mooi en verwonderend werk gevonden. “Vrijwilligers zijn heel divers”, vertelt Janny. “Ik heb weleens drie vrijwilligers in een werkgroep ingedeeld waarvan ik dacht:

‘Oei, zou dat wel goed gaan?’ Na een jaar bleek het een fantastische combinatie en hadden ze het alle drie reuze naar hun zin.”

Intakegesprekken met vrijwilligers voor huisbezoeken is lastiger werk. Weten de mensen wel waar ze aan beginnen, is de vraag die Janny steeds weer stelt. “Je vertegenwoordigt wel hét Rode Kruis. Dat zeg ik dan altijd. Als je niet komt opdagen, dan doe je dat niet in je eentje. Nee, ook het Rode Kruis komt dan niet opdagen. Dat moeten mensen goed beseffen. Het is vrijwillig, niet vrijblijvend.”

NIEUWE TIJD

“Mijn collega’s zijn tegenwoordig allemaal jonger dan ik, maar ik vind het nog steeds vreselijk leuk”, zegt Janny over haar huidige afdeling De Baronie. “Ik vind het fijn om ergens bij te horen. Nu heb ik aan de collecte meegedaan en ik ben wijkhoofd. Ik ga met mijn tijd mee. Zo ben ik met een computer in de weer. Maar die dingen zijn geen vervanging voor het belangrijkste wat er is: persoonlijk contact. Als ik me niet helemaal happy voel, bel ik een vriendin. Die komt vervolgens langs en slaat een arm om mij heen. Daar kan toch geen Facebook of Twitter tegenop?”

Janny is een mensenmens, oordeelt ze zelf. Vandaar dat ze wat moeite heeft met het woord ‘zelfredzaamheid’, waar ze met het nieuwe beleid van het Rode Kruis steeds meer mee te maken krijgt. “Huis-

GOUDEN MEVROUW

Janny heeft zelf ook veel huisbezoeken gedaan. Aan wie ze nog vaak terug denkt? Mevrouw Goud uit Kampen. Inmiddels is het ruim dertig jaar geleden dat mevrouw Goud overleed, maar nog altijd leeft ze voort in Janny’s hart. “Ik moet nog vaak aan haar denken. Ze was stekeblind, maar zag alles kraakhelder.” De Indische mevrouw Goud is 90 jaar oud en slecht ter been als Janny haar ontmoet. Ze zit de hele dag op een stoel in het bejaardenhuis. Janny gaat haar voorlezen, bijvoorbeeld uit *De klopp op de deur* van Ina Boudier-Bakker, wat mevrouw Goud een prachtig boek vond. “Het kostte wat tijd maar je kreeg er zoveel voor terug. Als je vroeg hoe het met haar was, ging het altijd goed. Ze wilde weten hoe het met jou ging, ze wilde jou helpen. Als de dokter binnenkwam ging het gesprek al snel over het wel en wee van de dokter - niet over mevrouw Goud.”

bezoeken moeten nu eindigend zijn. Dat is totaal anders dan hoe mijn vrijwilligerswerk al die jaren geweest is. Zo zou mijn relatie met mevrouw Goud (zie kader, red.) niet bij het huidige beleid van het Rode Kruis hebben gepast. Ik wilde met mijn vrijwilligerswerk bij het Rode Kruis stoppen, maar gelukkig is er door de afdeling een manier gevonden voor mij en mijn collega’s om door te gaan met ons werk, passend in de nieuwe stijl van het Rode Kruis. Hier zijn wij zielsgelukkig mee, dus ik ga zeker nog een paar jaar door.” +

“Als je niet komt opdagen, dan doe je dat niet in je eentje. Nee, ook het Rode Kruis komt dan niet opdagen”

Joop Wentink

PORTRET VAN EEN BESCHEIDEN HELPER

In zijn Rode Kruis-uniform gehesen opent de Arnhemse Joop Wentink de deur van zijn huis. Hij is 73, maar is niet van plan achter de geraniums te gaan zitten met een kruiswoordpuzzel. “Ik ben altijd in de weer, een stuk fietsen of de burens helpen in de tuin. Lust je een kop koffie?”

Joop gaat zitten op een grote zachte bank, naast een stapel Rode Kruis-albums met foto's, krantenknipsels en administratie. “Ik zeg het je eerlijk: ik ben niet zo'n prater.” Aan verhalen over zijn werk als helper bij het Rode Kruis heeft Joop echter geen gebrek. Verhalen over hoe hij bij het Rode Kruis kwam en over zijn avonturen als helper van de Geneeskundige eenheid en de SIGMA.

HOE HET BEGON

Joop schenkt koffie in en blikt terug op zijn keuze om bij het Rode Kruis te gaan. In zijn twintiger jaren werkt hij bij de scheepsbouw, waar veel ongevallen gebeuren. Hoewel hij de slachtoffers altijd graag wil helpen, weet hij niet precies hoe. Hij gaat te rade bij zijn vader,

die hem adviseert om bij het Rode Kruis te gaan. Joop neemt het advies van zijn vader ter harte en begint in 1966 bij de afdeling Arnhem als helper bij de Geneeskundige dienst. Een wijs besluit, zo blijkt al snel. Niet alleen helpt hij mensen tijdens zijn Rode Kruis-diensten, zijn kennis komt ook van pas bij zijn werk. Zo kan hij te hulp schieten als er iemand bij de scheepsbouw van een drie meter hoge steiger valt en is hij tijdens zijn functie bij gemeentewerken getuige van veel ongelukken op de weg. “Gelukkig liep het altijd goed af”, verzucht hij.

Dat het ook anders kan gaan, bewijst een nare gebeurtenis bij een voetbalwedstrijd in Gelredome. Een 45-jarige bezoeker krijgt een hartaanval. Joop en zijn Rode Kruis-compagnon halen de man tussen de menigte vandaan en beginnen met reanimeren. Het mag niet baten.

“Ik ben niet zo'n prater”

“Als ik iemand zie die hulp nodig heeft, dan weet ik gewoon wat ik moet doen”

Deze gebeurtenis gaat Joop niet in de koude kleren zitten. “Je probeert het van je af te zetten, maar zoiets blijft je je hele leven bij.” Ondanks deze gebeurtenissen blijft Joop zelfverzekerd. “We krijgen goede cursussen bij het Rode Kruis. Als ik iemand zie die hulp nodig heeft, dan weet ik nu gewoon wat ik moet doen.”

Of het nu gaat om reanimeren, blaren prikken of bloed geven: Joop wil van de partij zijn. Mensen helpen is wat hij het liefste doet. De afdeling Arnhem ontgaat Joops enthousiasme niet en na verloop van tijd wordt hem een bestuursfunctie aangeboden. “Ik heb nee gezegd hoor”, zegt Joop verlegen. “Tussen de mensen staan is belangrijk voor mij, ik wil de dingen gewoon oppakken en doen.” +

DE DINGEN OPPAKKEN EN DOEN

Joop vertelt van de keren dat hij helpt bij de Nijmeegse Vierdaagse. “Ik zeg het je eerlijk, het kwam hoofdzakelijk neer op blaren prikken hoor.” En van de keren dat hij bloed geeft. “Wel 87 keer was ik bloeddonor. Ik ben bloed gaan geven omdat ik mezelf verplicht voelde om iemand te helpen die dat nodig had. Iemand die wat aan zijn bloed mankeerde of een ziekte had. Ik ben gezond dus het is mijn plicht om anderen te helpen. Zo hoop ik dat ik ook bloed krijg als ik het nodig heb.”

Joop links onder in beeld voor het voormalige Rode Kruis-gebouw aan de Jansbuitensingel in Arnhem, 1967

Blaren prikken bij de Vierdaagse van Nijmegen, juli 1967

FOTOGRAAF ONBEKEND

FOTOGRAAF ONBEKEND

Leny de Geus

DE VLIEGENDE NON

Leny de Geus (72) krijgt al heel vroeg te maken met het Rode Kruis doordat haar vader mede-oprichter is van de afdeling Puttershoek. Als ze dan op 22-jarige leeftijd bij diezelfde afdeling als coördinator welfare begint, is ze de steun en toeverlaat van hele gezinnen in Puttershoek, een dorp achter het Rotterdamse havengebied. Leny is goed georganiseerd en nog altijd de hele week in touw voor het Rode Kruis, want “ja, iedereen werkt tegenwoordig en heeft dus niet zoveel tijd voor vrijwilligerswerk.”

“Ik heb echt niet zo veel te vertellen” zegt Leny door de telefoon. “Bovendien weet ik het allemaal niet meer zo goed.” Er valt een ongemakkelijke stilte. Het lukt om een paar dagen bedenktijd in te laten en dan belt Leny terug. “Iedereen hier is zo enthousiast, dus laten we het toch maar doen.” Als Leny de dag van het interview de deur opent, ziet ze er prachtig uit in een vrolijk gekleurde blouse. Ze is klein en tenger, maar beweegt zich, ondanks

haar 72 jaar, als een soepele vijftiger. Haar vriendin en collega-vrijwilliger Corry zit klaar. Op de tafel ligt het Rode Kruis-archief. Leny is tot in de puntjes voorbereid en heeft er zin in.

ZEVENENTWINTIG JAAR PARAAT VOOR ÉÉN GEZIN

Haar ogen twinkelen en er komt een ondeugende glimlach om haar mond als ze vertelt over haar meisjesdroom.

“Als ik bij ze binnenkwam, moest ik altijd eerst gaan zitten om wat te eten”

FOTO: NATASCHA KWEE

“Je doet het samen met je collega-vrijwilligers”

“Ik was verpleegster in Dordrecht en droomde ervan om verpleegster te worden in Afrika. Mijn Jan was toen ook al in beeld en hij wilde niet weg uit Nederland, dus bleef ik hier.”

Leny ging niet naar Afrika, maar ze herinnert zich nog heel goed een familie uit een ander werelddeel die naar Puttershoek kwam: de Antilliaanse familie Wouter.

“Ze kwamen hier in de jaren '70 naartoe. Als ik bij ze binnenkwam, moest ik altijd eerst gaan zitten om wat te eten. Zevenentwintig jaar lang hielp ik hen met van alles. Meneer Wouter sprak eerst alleen Engels en Papiaments en hij knutselde veel.” Ze springt op van haar stoel en loopt de woonkamer uit. “Kijk. Dit heeft hij me gegeven.” Het schelpenlandschap op hardboard hangt al jaren in de gang. “Hun dochter Judy is nu Rode Kruis-vrijwilliger. Ik heb haar gevraagd,” zegt Leny stralend. “Ze helpt me op de computer. De eerste keer dat ik bij haar kwam, zijn we eerst gaan theedrinken en hebben we mooie herinneringen opgehaald.”

DE MOOISTE STAGE OOIT

Een vraag als ‘Waar beleefde je veel plezier aan?’ veroorzaakt bij Leny stille rimpels in haar gezicht. Ze gaat even koffie halen in de keuken, wat Corry de kans geeft om wat achtergrondinformatie te geven. “Ze is dagelijks op pad voor het Rode Kruis. En dan heb ik het

nog niet eens over de kerk, de kankerbestrijding en Unicef, waar ze ook voor klaarstaat. Ze noemen haar niet voor niets ‘de vliegende non’.”

Even alleen in de keuken, komt er een warme herinnering bij Leny naar boven. “De jeugd van de middelbare school kwam een week op stage. We leerden ze rolstoelrijden met ouderen. In het begin vonden de jongeren het stom. Maar in de loop van de week kregen ze er lol in. De laatste dag gingen we met z’n allen met de bus naar Blijdorp. Het voelde alsof ik op schoolreis was. We hebben in die bus zoveel gelachen met elkaar. En het mooiste was dat de jongeren net zoveel genoten als wij. Ze waren behulpzaam en ze vonden het achteraf de mooiste stage ooit.”

OVER DAT LINTJE

“Dat kwam onverwachts in 1999. Toen ik iemand van de kankerbestrijding en ook van Unicef zag, ging er wel een lichtje branden. Je krijgt dat lintje en dat is natuurlijk leuk, maar je doet het samen met je collega-vrijwilligers.” We kijken naar de foto’s die toen zijn gemaakt, maar Leny vindt dat ze nergens mooi op staat. Na afloop van het interview spelt Corry de Koninklijke onderscheiding voorzichtig op Leny haar mooie blouse. Deze keer, zeventien jaar na de uitreiking, gaat Leny alsnog trots op de foto. +

EREBAANTJES EN HANDWERKEN

Leny heeft zo haar eigen mening over hoe de wereld van het Rode Kruis er voor staat. Mopperend: “Vroeger was de collecte een erebaantje. Nu moet je een hoop moeite doen om 65 collectanten te vinden.” Liefdevol: “Met welfare bezochten we de mensen thuis die gehandicapt en chronisch ziek waren. Een luisterend oor was eigenlijk het belangrijkste.” Lucht: “En dan gingen we handwerken, wat nu weer terugkomt. Zo gaven we de mensen wat te doen en als er andere problemen waren zoals financiële, dan hielpen we hen daarmee.” Een tikkeltje ironisch sluit ze af: “Dat heet nu schuld-hulpverlening maar dat deden wij er gewoon bij.”

FOTO: NATASCHA KWEE

Mart Cleven

EEN LEVEN VOL EHBO EN BIJZONDERE ERVARINGEN

Als jongen van 14 rolt Mart Cleven (65) het Nederlandse Rode Kruis binnen om vervolgens nooit meer weg te gaan. In vijftig jaar heeft hij veel gezien en meegemaakt. Maar aan stoppen heeft hij nooit gedacht. “De sfeer en het enthousiasme van alle vrijwilligers hier bij afdeling Horst aan de Maas-Venray is geweldig. Er gebeuren hier zoveel mooie dingen. Zolang het kan, blijf ik bij het Rode Kruis.”

Dat hij nu al vijftig jaar vrijwilliger is, berust meer op toeval dan op een bewuste keuze. Mart zat namelijk eerst bij Jong Nederland. Een aantal leiders daar had een EHBO-cursus gevolgd en zich daarna aangemeld bij het Rode Kruis. “Na hun cursus gaven zij ons een Jeugd EHBO B-cursus, onder begeleiding van het Rode Kruis. Dat was meteen het begin van het Jeugd Rode Kruis bij de afdeling. We begonnen met z’n elfven aan de cursus; daarvan deden er toen vijf examens. Nu zijn alleen Jan Hermans en ik nog over.”

DE STAMKROEG

Met zijn start binnen het Rode Kruis als EHBO’er heeft Mart zijn passie gevonden. “In mijn hele carrière bij het Rode Kruis heb ik me beziggehouden met EHBO. Ik heb veel inzetten gedraaid en heb zestien jaar lang alle inzetten geregeld als staflid noodhulp.” Voor Mart was dit een mooie tijd. Omdat een zoon van de kastelein een kameraad van hem was, was hij in het weekend vaak in of bij de stamkroeg te vinden. “Dat bleek bijzonder handig. Het alarm, een verzoek voor Rode Kruis-inzet, kwam vroeger via een rechtstreekse lijn vanaf de alarmcentrale van de brandweer bij de stamkroeg binnen, van waaruit het Rode Kruis werd aangestuurd. Als ik daar dan – nuchter en wel – aan de toeg zat, kon ik meteen aan het werk.”

“In vijftig jaar maak je zo veel mee, dat is bijna niet te omschrijven”

“Zolang het kan, blijf ik bij het Rode Kruis”

PLUIMPJE ROOK

In de jaren dat Mart EHBO'er is bij het Rode Kruis, ziet hij veel heftige dingen. “Eén van de gebeurtenissen die ik me nog goed voor de geest kan halen, is een treinongeluk van een aantal jaar geleden. Ik hoorde eerst één brandweerwagen, maar dat was geen reden tot zorg. Toen hoorde ik een tweede brandweerwagen; nog steeds geen aanleiding om op te springen. Maar toen er ook ambulances en politiewagens voorbij kwamen, ben ik toch maar eens gaan kijken wat er aan de hand was. Buiten zag ik een pluimpje rook, en dan weet je wel dat het mis is. Een auto had de trein uit de rails gereden. Op de chauffeur van de auto na heeft gelukkig iedereen het overleefd. Maar het moment dat de omgevallen trein werd opgetild en we keken of er iemand onder lag, was heel spannend.”

DRANK EN DRUGS

Ook na zijn tijd als staflid noodhulp, heeft Mart nog verschillende inzetten gedraaid. Naast lichamelijke klachten krijgt hij steeds meer moeite met de omgang met jongeren bij evenementen. “Bij concerten en grote evenementen worden er steeds meer drugs gebruikt. Je ziet dat ze wat gebruikt hebben, maar je weet niet wat en zij ontkennen het. Ik begon te twifelen wat ik moest doen. En één van de regels van EHBO is dat als je niet weet wat je moet doen, je niets moet doen.”

“De mooie momenten
vergeet je nooit meer”

NAAR ZEE

Mart heeft veel goede herinneringen aan zijn EHBO-inzetten. “In Horst hebben we goede contacten met de afdeling Rheinberg van het Duitse Rode Kruis. Omdat wij een wagen hebben waarin een compleet ziekenhuisbed vervoerd kan worden, werd ons wel eens gevraagd te helpen bij bijzondere gevallen. Zo hebben we een keer of vier een mevrouw vervoerd, die vrijwel overal allergisch voor was. Hiervoor zijn we helemaal naar Bredstedt gereden, vlakbij de Deense grens en de Waddenzee. In Bredstedt zit een speciaal onderzoekscentrum. Het is een mooie, maar verre tocht. Deze mevrouw had nog nooit de zee gezien. Toen we dat hoorden, zijn we achteruit het strand opgereden, hebben de deuren open gedaan en deze mevrouw de dag van haar leven bezorgd. Dat soort mooie momenten vergeet je nooit meer.”

DE DERDE HELFT

De laatste paar jaar krijgt Mart steeds meer fysieke klachten. Vooral zijn rug levert veel problemen op. Langer dan vijf minuten achter elkaar staan lukt niet meer. Dit, samen met de steeds vaker voorkomende drugsproblemen bij de evenementenhulpverlening, doet Mart besluiten een stapje terug te doen. Maar hij komt nog regelmatig bij evenementen van het Rode Kruis kijken of een helpende hand bieden. Hij heeft nog altijd één belangrijke taak: “Ik zorg mede voor de sfeer en gezelligheid!” Bij de traditionele derde helft na afloop van een bijeenkomst, is Mart een vaste en graag geziene gast. Fysiek wil het allemaal niet meer zo lukken, maar mentaal is Mart altijd nog bezig met het Rode Kruis. “En dat gaat ook niet veranderen!” +

Paul Streppel

24 UUR PER DAG RODE KRUIS-VRIJWILLIGER

EHBO-docent, colonne-commandant, staf-arts: in de vijftig jaar dat huisarts Paul Streppel (69) bij het Rode Kruis zit heeft hij vele functies vervuld. Nog steeds is hij actief, nu als coördinator hulpverlening bij de afdeling Veghel. "Ik was 24 uur per dag arts, maar ook 24 uur per dag Rode Kruis-vrijwilliger".

In 1979 start Paul een huisartsenpraktijk in zijn woonplaats Veghel. Al snel wordt hij gevraagd om bij het Rode Kruis de functie van colonne-commandant uit te oefenen. "Ik hoefde er niet lang over na te denken. De behoefte om mensen beter te maken zit in mijn aard," zegt Paul. "Als kleine jongen liep ik al met een EHBO-koffer rond, we waren onafscheidelijk."

SIGMA AVANT LA LETTRE

"Colonne-commandant zijn was een mooie en uitdagende taak", zegt Paul. Colonne zijn in die tijd verantwoordelijk voor de rampenhulpverlening. Vrijwilligers oefenen elke week om zich zo goed mogelijk op rampen voor te bereiden. "Het was een grote groep enthousiastelingen, inclusief mijzelf." Paul straalt terwijl hij aan die periode terugdenkt. "We droegen in het begin stijve grijze pakken.

Mijn vrouw vond ze afschuwelijk. Gelukkig kregen we later mooie blauwe uniformen." Door zijn gedrevenheid weet Paul het bestuur te overtuigen dat de afdeling meer geld nodig heeft. Daarmee richten ze onder andere voertuigen in. "We bouwden in eigen beheer een prachtige aanhangwagen met onder andere een aggregaat en een lichtmast. We hadden een SIGMA avant la lettre."

VOORDAT 112 BESTOND, BELDEN ZE MIJ

Een van de grootste incidenten in Veghel die Paul meemaakt, is een grote brand op een industrieterrein. Hij trekt er met zijn colonne op uit om mensen te evacueren, gerust te stellen en te verzorgen. Niet alleen slachtoffers hebben hulp nodig. Bezwete en uitgeputte brandweermannen die de hele nacht het vuur proberen te doven, krijgen ook zorg van de

FOTO: ELINE VAN DEN HOUT

“Als kleine jongen liep ik al met een EHBO-koffer rond”

colonne. “Naast dergelijke incidenten werd ik regelmatig opgeroepen wanneer mensen gewond raakten tijdens een evenement. Voordat 112 bestond, belden ze mij op.” Regelmatig komt het voor dat Paul tijdens zijn spreekuur een wond moet hechten. “Ik was 24 uur per dag huisarts, maar ook 24 uur per dag Rode Kruis-vrijwilliger.”

ER VERANDERT VEEL

Hoewel Paul mooie herinneringen heeft aan zijn tijd als vrijwilliger, ziet hij ook veel veranderen. “Tegenwoordig worden de meeste zaken regionaal geregeld, terwijl het belangrijk is dat bepaalde beslissingen juist op lokaal niveau worden genomen.” Paul heeft in al die jaren gezien dat het effect heeft wanneer mensen uit de eigen gemeenschap wekelijks bij elkaar komen. “Je krijgt een hechte band met elkaar en kunt op elkaar rekenen wanneer er een incident plaatsvindt. Deze eenheid is minder wanneer dingen op regionaal of nationaal vlak worden geregeld. De lokale inbedding van een organisatie als het Rode Kruis is erg belangrijk.” Wat hij ook jammer vindt, is dat een aantal van zijn kameraden noodgedwongen moest stoppen als vrijwilliger omdat ze ziek werden. “Dat doet mij pijn om te zien. De groep vrijwilligers wordt steeds kleiner. Daarom is het van groot belang jonge mensen te werven voor dit mooie vrijwilligerswerk.”

Colonne Veghel-Uden ontvangt haar eerste PAM (Personeel-Ambulance-Materiaalwagen) in 1984

FOTOGRAAF ONBEKEND

EEN SPUIT IN DE BILLEN

Rampenoefeningen vindt Paul fantastisch om aan deel te nemen. Eén incident kan hij zich nog goed herinneren. Op een groot industrieterrein bootsen ze een treinongeval na. “Meteen vatte een Lotusslachtoffer mij bij de kraag. ‘Mijn vrouw ligt bloedend op de grond, help haar!’, schreeuwde hij en sleepte mij vervolgens de halve trein door. Dat vergeet ik nooit meer.” Wat hij vooral fijn vindt om te zien is dat zijn trainingen het juiste effect hebben. Alle colonneleden weten de oefeningen in praktijk te brengen. “Aan het eind van de dag werd mijn collega helemaal gek van een Lotusslachtoffer dat maar niet uit zijn rol wilde stappen. ‘Als je nou niet ophoudt, zet ik een spuit in je billen!’ riep hij. Wat hebben we toen gelachen.”

Door de komst van de Noodhulpteams kijkt Paul toch met een frisse blik naar de toekomst van het Rode Kruis. Hij is coördinator hulpverlening geworden en is bezig zijn EHBO-trainingen aan te passen aan de nieuwe taak die het Rode Kruis zal uitvoeren. “Ik geef nu één keer per maand een training en ben aanwezig bij vergaderingen. Op die manier probeer ik het schip drijvende te houden,”

zegt hij. Op de afgelopen vijftig jaar kijkt hij positief terug. “Ik ben er trots op dat ik een grote groep vrijwilligers bij elkaar heb gebracht en getraind. We hebben het ontzettend leuk met elkaar gehad. Het was een mooie tijd en ik ben voorlopig nog niet van plan met mijn vrijwilligerswerk bij het Rode Kruis te stoppen.” +

“Het is van groot belang jonge mensen te werven voor dit mooie vrijwilligerswerk”

Piet van der Sluijs

ALLES GEBRUIKEN OM ANDEREN BETER TE MAKEN

Wat een knalfeest had moeten worden, ontaardde in luttele seconden in een ramp. Dat is de tragiek van het nieuwjaarsfeest in Volendam. Binnen enkele minuten veranderde het feestende stadje in een rouwende gemeenschap. Een gemeenschap die dringend behoefte had aan hulp.

Het is de introductie van een beschouwing op de heftige cafébrand in Volendam, geschreven door de betrokken regiocoördinatoren van het Rode Kruis. Piet van der Sluijs (65), toen 50 jaar, is één van hen. Het is één van de meest aangrijpende momenten uit zijn Rode Kruis-carrière.

NIEUWJAARSNACHTTRAGEDIE

Piet gaat vroeg onder de wol met de nieuwjaarsnacht van 2000 op 2001. Om 00:20 uur krijgt hij een melding binnen. Er is brand uitgebroken in een café in Volendam. Nadat hij overleg heeft gehad met de coördinator Grootschalige Hulpverlening draait Piet zich

nog eens om. Niet uit luiheid of laksheid, maar omdat hij weet dat hij beter een goede nacht kan maken om overdag anderen te kunnen aflossen. Intussen worden er allemaal plannen in werking gezet binnen het Rode Kruis. Binnen twintig minuten staat de eerste 'hulpverleningstrein' klaar. Een auto met aanhanger en container is tot de nok toe gevuld. Opgepiepte hulpverleners zijn aanwezig om slachtoffers te helpen met zogenoemde *burnshields*. Deze koelende dekens hebben hetzelfde effect als lauw water, ze verlichten de pijn en minimaliseren de ontwikkeling van de brandwond. De hele nacht en ochtend is het Rode Kruis in touw.

“Het Rode Kruis is geen hobby, het is een *way of life*”

Om 09:30 uur wordt Piet wakker gebeld. Nu is het zijn beurt. De feiten liegen er niet om. Het is een heftige nacht geweest voor heel Volendam. Zoals later in de krant te lezen is, zijn er door de brand 14 mensen omgekomen en 241 mensen afgevoerd naar het ziekenhuis. De opvang van familie, nabestaanden en hulpverleners is de verantwoordelijkheid van Piet. Het is een zware klus. Niet alleen op 1 januari is hij in de weer. Piet is aanwezig bij de stille tocht en woont daarnaast alle 14 begrafenissen bij. Tijdens één van de begrafenissen wordt het hem teveel.

De begrafenis is confronterend. Het doet hem denken aan het overlijden van zijn zoon, amper twee jaar daarvoor. “Thuis was het zwaar”, vertelt hij. “Ik probeerde uit de put te klimmen, maar ik kreeg telkens weer een dreun.” Piet en zijn vrouw gaan uit elkaar.

EEN NIEUWE START

De persoonlijke gebeurtenissen zijn heftig, maar slaan Piet niet uit het veld. Hij gaat door en probeert het leed een plekje te geven. Hij zoekt zijn geluk in zijn werk voor het Rode Kruis. In 2005 start hij samen met anderen een EHBO-cursus voor visueel gehandicapten op. Twee jaar zijn ze bezig om lesmateriaal te verbeteren en te herschrijven. In 2007 zijn ze eindelijk klaar om de eerste les te geven. Piet geniet enorm van dit werk. Zijn passie om mensen te helpen komt bij het lesgeven tot zijn recht. Nu, tien jaar later, bestaat de cursus nog steeds. Wat Piet toen nog niet wist, was dat deze cursus zijn leven zou veranderen.

HET BEGIN

Het Rode Kruis heeft Piet veel gebracht, zoals hij het Rode Kruis veel gebracht heeft. Hij voelt zich er thuis. Al vanaf zijn 14e is hij van de partij. “Het leek mij wel handig om EHBO-lessen te gaan nemen want bij de voetbal kreeg je nog wel eens een lél.” Hij rolt van het één in het ander. Hij doet mee aan EHBO-wedstrijden, vaart mee op het eerste Henry Dunant-schip, helpt mee op verbindingsavonden, maar het leukst vindt hij de evenementen in het weekend. Vaak is hij in De Kuip; het Feyenoord-stadion kent hij intussen van binnen en van buiten. Hier maakt hij zijn eerste sterfgeval mee. De reanimatie van Piet mocht niet baten.

Na veel praktisch werk in de eerste jaren gaat hij in de loop der tijd meer doen op strategisch niveau. Hij werkt onder andere als stafid bij de rampenhulpverlening en later als colonne-commandant. Het regelen en organiseren trekt Piet heel erg aan. “Ik was altijd apetrots als de organisatie weer goed was gegaan.”

Eén van de cursisten heeft namelijk de droom om ooit een lange wandeling te maken. Door haar slechte zicht is dat voor haar nooit mogelijk geweest. Piet besluit samen met haar voor de Nijmeegse Vierdaagse te gaan trainen. Vele dagen zijn ze samen aan het wandelen om haar wens werkelijkheid te kunnen maken. Niet alleen haar droom komt uit, ook voor Piet wordt een droom vervuld. De vele kilometers samen brengt Piet en

FOTOGRAAF ONBEKEND

Piet en zijn team winnen tijdens de Rode Kruis Districtswedstrijden in 1970 de tweede prijs

FOTOGRAAF ONBEKEND

In actie bij het afvoeren van een geblesseerde speler in het Sparta-stadion in Rotterdam, 1969

Anne dichtert bij elkaar. Hij vindt in haar zijn nieuwe liefde.

50 JAAR RODE KRUIS

Het Rode Kruis is voor Piet een uitlaatklep, een doel in het leven. In 2000 maakt hij een wandeltocht van Genève naar Den Haag om geld op te halen voor het goede doel. Twee maanden lang offert hij zich op voor deze actie. Maar zo ziet hij dat zelf helemaal

niet. Zijn uitleg verklaart waarom hij zich al die jaren met hart en ziel inzet voor het Rode Kruis: “Alles wat ik heb, zowel fysiek als geestelijk, wil ik gebruiken om anderen beter te maken. Het Rode Kruis is geen hobby, het is een *way of life*.” +

Rikus Kootstra

AMBULANCEBROEDER VOOR HET RODE KRUIS

Rikus Kootstra (89) uit Hengelo is al sinds 1966 betrokken bij het Nederlandse Rode Kruis. Hij begon als vrijwillige ambulancebroeder en kwam in 1972 in vaste dienst bij de afdeling Hengelo. Vijftig jaar later kijkt hij met een trots gevoel terug op zijn tijd bij het Rode Kruis.

Rikus: “Voordat ik bij het Rode Kruis kwam, heb ik vijftientig jaar in de Heemaf fabriek in Hengelo gewerkt. In de fabriek heb ik ook mooie jaren gehad maar de mooiste jaren van mijn leven waren bij het Rode Kruis. Vooral de omgang en zorg voor patiënten was bijzonder. We waren chauffeur en verpleger. Soms reed je alleen, maar soms zat je ook achterin de wagen bij de patiënt. Ik kan eerlijk zeggen dat ik er een ander mens door ben geworden.”

LANGE DAGEN

In zijn beginjaren als vrijwilliger werkt Rikus ook nog in de fabriek. Hierdoor maakt hij vaak lange dagen. “We reden dan weleens in het weekend transporten naar andere ziekenhuizen

in Groningen of Amsterdam. Soms was dit tot zondagnacht en moest ik maandagochtend weer bij de Heemaf beginnen. Het kantoor van het Rode Kruis zat toen nog naast het politiebureau. Dan was het snel koffiedrinken bij de politie en dan weer door naar het werk.”

JE KAN OVERAL VAN LEREN

Toch wil hij al gauw nóg meer voor het Rode Kruis doen. Naast zijn werk gaat hij daarom ook vrijwillig aan de slag in het ziekenhuis. Hij zet zich vol overgave in. “Ik stond ’s morgens in het ziekenhuis tot twaalf uur en ging daarna door naar de fabriek. Ik vond het prachtig werk: met patiënten praten, oogdruppels toedienen, schoon verband om doen. Ik wilde graag meer

“Ik vond het prachtig werk”

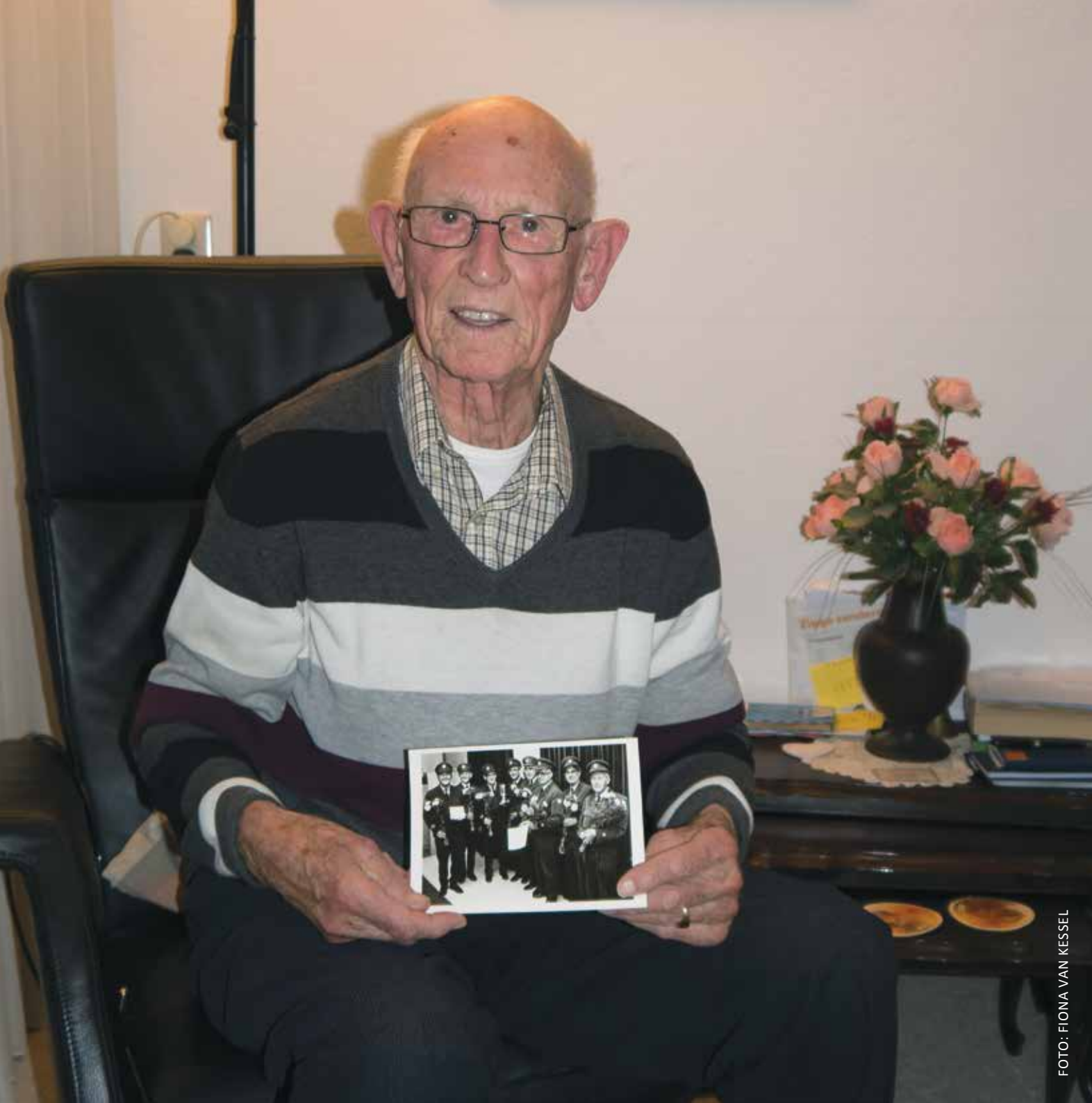

FOTO: FIONA VAN KESSEL

“Zo gek, die namen vergeet ik nooit meer”

leren en ik denk dat je overal wat van kan leren.” Toch wordt het in combinatie met het werk in de fabriek al snel te veel en besluit hij te stoppen in het ziekenhuis.

VASTE DIENST

Maar in 1972 zegt Rikus zijn baan bij de fabriek op en komt hij bij het Rode Kruis in vaste dienst. Hij werkt van 1972 tot 1979 als beroepskracht. Dat hij op zijn leeftijd nog werd aangenomen, vindt hij wonderbaarlijk. Hij is er het Rode Kruis nog steeds dankbaar voor, want met zijn 43 jaar was hij naar eigen zeggen natuurlijk niet de jongste meer. “Toen ik hoorde dat ik bij het Rode Kruis kon solliciteren dacht ik meteen: ik doe het! Ik maakte mij alleen zorgen om mijn leeftijd. Toen ik dat tijdens het sollicitatiegesprek aankaarte, zei het bestuur gelijk dat het helemaal geen probleem was. Een week later kon ik al beginnen.” Maar naast zijn vaste baan bij het Rode Kruis houdt Rikus stug vol met het vrijwilligerswerk. “Die ziekenmiddagen bijvoorbeeld, die deden me zo goed. Zieke mensen ophalen en weer thuis brengen, de glimlach die ze je dan gaven als je hen thuis afzette. Dat is met geen geld te betalen.”

ASSISTEREN BIJ BEVALLINGEN

Het mooiste aan zijn werk vindt hij het vervoeren van zwangere vrouwen richting het ziekenhuis. “De moeders wegbrengen was altijd bijzonder, vooral wanneer we ze daarna weer met kind thuis brachten. Het kwam

Uit de oude doos: een EHBO-wedstrijd in 1990

soms zelfs voor dat wij bij de bevalling mochten assisteren. Het was allemaal nog zo vrij in het ziekenhuis en werkelijk fantastisch.”

SOMMIGE NAMEN VERGEET JE NOOIT

Natuurlijk heeft Rikus tijdens zijn jaren ook minder leuke dingen meegemaakt. Een gebeurtenis die hem altijd is bijgebleven, is een verkeersongeluk waarbij twee kinderen om het leven kwamen. “Het was hier op de Enschedesestraat. Ze waren aan de andere kant van de straat gaan spelen en bij het oversteken werden ze gegrepen door een auto. Ik weet het nog goed, het waren een meisje en een jongen. We hebben de jongen nog naar het ziekenhuis in Enschede gebracht, maar het mocht niet meer baten. In één klap waren de ouders beide kinderen kwijt. Zoiets blijft je altijd bij. Ik weet bij veel verhalen zelfs de namen nog. Zo gek, die namen vergeet ik nooit meer.”

“WE WAREN EEN ECHTE EENHEID”

Ook de cursussen en EHBO-wedstrijden herinnert hij zich nog goed. “We waren met een team van zes man aan het werk voor de regio Hengelo. Soms waren er trainingen waarbij een ramp in scène werd gezet, we oefenden dan de hulpverlening zo realistisch mogelijk.”

Vol trots pakt Rikus er wat oude foto's en medailles bij. “Dit was onze groep”, hij wijst naar een foto van een team jonge ambulancebroeders voor hun ziekenwagen. “Deze foto is genomen tijdens een training in München. We hadden het allemaal gehaald en kregen na afloop een speldje. Het was zwaar, maar we hebben ook zoveel plezier met elkaar gehad.”

OVERDRACHT GEMEENTE

Met de komst van de Wet Ambulancevervoer in 1979 gaat de ambulancedienst over naar de DGD (Districts-gezondheidsdienst) van de gemeente Hengelo. Rikus verhuist mee en werkt nog tot 1988 als ambulancebroeder voor de gemeente. “Tuurlijk ben ik betrokken gebleven bij het Rode Kruis. Dat blijf je altijd. De laatste jaren doe ik niet meer zoveel, maar ik ga wel altijd naar de jaarlijkse receptie. Ik ben trots op alles wat ik er heb meegemaakt.” +

Sjir Bonnema

ALSOF JE NAAR EEN SPANNEND JONGENSBOEK LUISTERT

FOTO: PETER BUSSCHER

“Eén ding: het Rode Kruis komt bij mij altijd op de eerste plaats. En als je dat niet bevalt, maak je bij mij geen schijn van kans!” De jonge Sjir Bonnema was dan misschien wel stapelverliefd op Tonny, maar ja, als ze verkering zouden krijgen moest ze zich wel realiseren dat hij een Rode Kruiser in hart en nieren was. Gelukkig zag Tonny dat het Rode Kruis-hart van Sjir juist één van zijn mooiste eigenschappen was. Ze trouwden en het duurde natuurlijk niet lang of Tonny kwam ook bij het Rode Kruis. En toen hun kinderen groot genoeg waren... Nou, je raadt het al: die raakten uiteraard ook besmet met het Rode Kruis-virus!

Maak kennis met Sjir Bonnema & co: een Rode Kruis-familie in hart en nieren. Vader Sjir, 66 jaar en technisch brein van de afdeling Bocholtz-Simpelveld-Vaals in Zuid-Limburg, viert in 2016 zijn vijftigjarig jubileum. Maar met haar 43 jaar bij het Rode Kruis is echtgenote Tonny ook bepaald geen groentje meer.

Als collectecoördinator, technisch manusje van alles, hulpverleenster en medewerkster op het Kringbureau verdiende ook zij ruimschoots haar sporen. En hun zoon, jongste dochter en schoonzoon zitten er inmiddels ook bij. “Het is dat onze oudste dochter niet tegen bloed kan, anders had zij zich ook zeker aangemeld,” vertelt Sjir trots. “Het is een gezellige bende hoor, ons gezin. Nooit hebben onze kinderen geklaagd als mijn vrouw en ik er weer eens op uit gingen voor een evenement. We hadden er zoveel plezier in dat we zelfs onze vakanties afstemden op de Rode Kruis-agenda!”

“Die vijftig jaar zijn voorbij gevlogen!”

IN DIENST BIJ HET RODE KRUIS

“Als derde zoon hoefde ik niet in dienst, maar werd ik opgeroepen voor de ‘BB’, de Bevolkingsbescherming. Dokter Coppens, keuringsarts en colonne-commandant in Maastricht, vertelde me dat de BB er binnenkort mee ophield en dat het daarom ook goed was als ik me bij een hulpverlenende instantie zoals het Rode Kruis aanmeldde. Dus zo begon ik na het EHBO-examen als servicemonteur voor de Provinciale Verbindingen. Om me er vijftig jaar later nog steeds mee te bemoeien,” glundert Sjr. “Als coördinator verbindingen zorg ik ervoor dat iedereen tijdens een evenement met elkaar in contact staat. Ik beheer en repareer de portofoons, mobilofoons en relaisstations en plaats de masten op de daken. Altijd maar weer dat dak op... daar blijf je heel lenig bij! Maar m’n vrouw is daarmee nog gekker dan ik. Soms moeten we wel 60 meter de lucht in. Zij doet dat gewoon. Ze is zelfs een keer de klokkentoren van een kerk in geklommen om een mast te kunnen plaatsen.”

DE KLUS VAN HET JAAR

Dit jaar wordt het alweer zijn tiende keer dat hij op verbindingstechnisch gebied de scepter zwaait bij de Vierdaagse in Nijmegen. “Dat is echt de klus van het jaar!” vertelt hij enthousiast. “Eén keer per maand komen we bij elkaar voor de Vierdaagse-vergadering. Van Dick Haman, mijn voorganger bij de Vierdaagse, heb ik alles geleerd. Hij was echt mijn mentor en goede vriend. Ik mis hem daar nog steeds. Maar hoe dan ook blijft het een geweldig evenement. We maken dan echt dagen van 16 uur. Maar klagen? Nee natuurlijk niet!”

JONGENSBOEK-AVONTUREN

Als Sjr zijn verhalen met je deelt, is het net alsof je naar een spannend jongensboek luistert. “Bij de watersnood in ’93 en ’95 in Limburg hebben we non-stop gewerkt. Je wordt heel creatief in het vinden van oplossingen als wegen niet meer begaanbaar zijn. Maar ook in het toen nog communistische Oost-Duitsland en Tsjecho-Slowakije hebben we de gekste dingen beleefd,” vertelt hij met pretlichtjes in zijn ogen. “Stond er ergens een raar omgebouwd busje waar steeds mannen in en uit kwamen. Legde onze Rode Kruis-collega van daar uit dat dat een geheime 18+ bioscoop was. Of die keer dat we een rij zagen die straten lang bleef doorgaan. Bleek er ergens een schoenenwinkel te zijn geopend. Maar eng was het ook. Overal werd je afgeluisterd en in de gaten gehouden. Als je erop ging letten, zag je in elk gat in de muur de loop van een mitrailleur je volgen. En zo middeleeuws hè, die eerstehulpkasten daar. Tonny is er nog steeds beduusd van.”

“HOE ZAL HET MET HEM ZIJN?”

Het voorval dat hem nog steeds dagelijks bezighoudt, speelde zich af op 2 juli 1992, toen de eerste vluchtelingen uit Joegoslavië aankwamen. “Tonny en ik werden gebeld. Of we de opvang op vliegveld Beek konden organiseren. Na alle hectiek van de eerste twee vliegtuigen, ging ik even een sigaretje roken. Ik spitste mijn oren. Hoorde ik daar nou een baby huilen? Ik liep op het zachte gesnik af en vond onder het bankje in het bushokje een jongetje van een jaar of twee. Ik realiseerde me

“Altijd maar weer dat dak op... daar blijf je heel lenig bij!”

meteen dat het een Joegoslavisch kind van één van de noodtransporten was. Zijn ouders moeten hem daar hebben achtergelaten. Ik heb het huilende jongetje opgepakt en aan de marechaussee overgedragen. De journalist die dit moment toevallig vastlegde, had zijn voorpagina-foto te pakken. Maar mij laat het sindsdien niet meer los. Waarom hebben zijn ouders ervoor gekozen hem daar achter te laten? Waar komt hij vandaan? Hoe heet hij? Hoe is het hem vergaan? Ik weet niks. En ik vrees dat zolang ik daar niet achterkom, het me nog regelmatig wakker zal houden...”

BEVRIJDING DOOR DE AMERIKANEN

“Ik had een goede samenwerking met onze collega’s van het Belgische en het Duitse Rode Kruis opgezet. We hebben veel oefeningen samen opgepakt en konden elkaar bij grote evenementen van dienst zijn door spullen te lenen. We hebben zelfs nog eens een afgeschreven Mercedes gekregen die de Duitse politie helemaal gratis van de nieuwste onderdelen had voorzien! Door die goede band werd ons ook gevraagd mee te helpen toen in ’89 de Berlijnse Muur was gevallen. Ze konden ons wel gebruiken bij het opzetten van verbindingen. In een colonne van Rode Kruis-voertuigen kwamen we Oost-Duitsland binnenrijden. Wat er toen gebeurde... Die mensen dachten dat wij Amerikanen waren en hen kwamen bevrijden! Ongelooflijk hoe zij al die jaren zo

FOTOGRAAF ONBEKEND

Sjr is bezig met programmeren van portofoons en mobilofoons in de werkplek van de schouwburg voor de Vierdaagse van Nijmegen, 2008

afgesloten van de realiteit waren geweest. Het was alsof je de geschiedenis live bekeek!”

NOG ÉÉN UITDAGING

“Die vijftig jaar zijn echt voorbij gevlogen! Onze beste vrienden hebben we bij het Rode Kruis leren kennen. Na afloop van een actie of evenement was het vroeger echt even gezellig gezamenlijk afsluiten. Dat mis ik wel. Het is tegenwoordig allemaal wat haastiger. De mensen draaien hun dienst en gaan er daarna meteen vandoor. Dat groepsgevoel is er een beetje vanaf. Daardoor helpen we elkaar ook minder. Maar, ik moet wel zeggen dat de professionalisering ook goede dingen heeft gebracht. Het is minder elke afdeling voor zich. Er wordt veel openlijker gecommuniceerd. Dat is heel prettig. En voor mij als verbindingsman bezorgt het me de mooiste klus van mijn hele loopbaan. Want ik heb mezelf ten doel gesteld dat het bij het Nederlandse Rode Kruis verbindingstechnisch overal hetzelfde werkt. Dat betekent dat als iemand in Groningen een portofoon pakt, ‘t net zo werkt als in Limburg. Dus als jullie me nog even de tijd gunnen, ga ik die uitdaging nog graag aan!” +

Willy Schapendonk

HELPEN BIJ HET RODE KRUIS, HET IS ZULK DANKBAAR WERK

“Mijn grote broer zat bij het Rode Kruis en ik riep altijd: ‘Als ik achttien ben, ga ik er ook bij!’” En zo geschiedde: zodra Willy Schapendonk (69) 18 jaar werd, schreef ze zich in als vrijwilliger bij het Rode Kruis. Alles wat ze er in de loop van de vijftig volgende jaren deed, vond ze leuk en veel bleef haar bij. Alleen, maar ook samen met haar man drukte ze haar persoonlijke stempel op het Rode Kruis.

Waar ze niet over uitgepraat raakt, zijn de vakanties met de J. Henry Dunant waarbij ze hielp. Dat deed ze soms alleen en soms samen met haar man Sjef. “Je bent dan eigenlijk een soort mentor van de passagiers die meegaan. Daarom koos ik er altijd voor om niet op de boot met Tilburgers te gaan staan, want die kende ik bijna allemaal al. Ik zorgde ervoor dat ik op het schip werkte als het voer met mensen uit andere delen van het land.”

KERSTKAART

Op de J. Henry Dunant was Willy een bijzonder gewaardeerde vrijwilliger die goed zorgde voor de zieken aan boord. De mensen onthielden

haar. “Ik verzorgde er een jonge man die niet goed kon lopen. Hij zat in een rolstoel. Van hem kreeg ik elk jaar een kerstkaart. Ik weet niet of hij nog leeft, want dit jaar kwam er voor het eerst geen kerstkaart meer.”

LEVEN GERED

Een man uit Oisterwijk heeft zijn leven aan Willy te danken. Tijdens een voorstelling in de schouwburg viel hij ineens neer. “De man had een hartstilstand. Ik schatte hem rond de zestig, best jong nog. Samen met een collega heb ik hem gereanimeerd en de ambulance snel ingeschakeld. Hij heeft het overleefd en een tijd later nodigde hij ons bij hem thuis uit voor een kopje koffie.”

“Het is zulk dankbaar werk”

TELEFOONCIRKEL

Inmiddels is Willy alweer vijftig jaar bij het Rode Kruis, nu als coördinator van de telefooncirkel. “Mensen in en rondom Tilburg die niet meer volledig op eigen benen kunnen staan, zitten bij de cirkel. Elke ochtend om half tien begint ‘ie. De eerste belt de tweede en zo gaat dat door, totdat iedereen gebeld is. Neemt iemand niet op, dan word ik ingeschakeld om te kijken of er iets mis is. Het is al een aantal keer gebeurd dat ik op pad moest om te kijken of er iets aan de hand was met iemand.”

GEVALLEN

“Zo was er een keer een vrouw op de grond gevallen, midden in de nacht. IJskoud had ze het, want het was winter. Ze kon niet meer bij haar telefoon, maar raakte niet in paniek, dankzij het geruststellende idee dat er de volgende ochtend rond half tien gebeld zou worden. Omdat ze niet opnam, ben ik bij haar gaan kijken en heb ik haar kunnen helpen. Ze had haar heup gebroken.”

MAN BIJ RODE KRUIS

Willy's man Sjef kwam dankzij zijn vrouw bij het Rode Kruis. “Hij was bij het Rode Kruis gekomen om samen met mij iets goeds te kunnen doen. Maar al snel kwam hij erachter dat EHBO nodig was in zijn beroep. Hij zat in de bouw en daar werkte toen niemand die iets wist van eerste hulp.”

De kennis die hij opdeed bij het Rode Kruis, kon hij in praktijk brengen op zijn werk. “Hij heeft een collega geholpen die klem kwam te zitten met zijn hoofd tussen een ladderstelling en een muur.

De ladder ging automatisch opzij en stopte niet meer. Die collega heeft het gelukkig overleefd, met dank aan Sjef en zijn EHBO-kennis.”

RODE KRUIS-FAMILIE

Samen met Sjef heeft Willy zich veelvuldig ingezet voor het Rode Kruis. “Vooral mijn man heeft erg veel voor het Rode Kruis gedaan. Zo heeft hij een heel communicatiesysteem voor de vrijwilligers in Tilburg bedacht en opgezet. Dat gebruiken ze nu nog. Sjef ging soms een beetje op in zijn werkzaamheden voor het Rode Kruis”, lacht ze. “Toen hij ziek was...,” Willy slikt en kijkt weg, “Toen hij ziek was en in het ziekenhuis lag, werkte hij via de computer zelfs nog voor het Rode Kruis.”

“Ik deed in het begin vooral veel. Ik stond op bijna alle evenementen, klein en groot. Maar toen ik kinderen kreeg, moest ik mijn werkzaamheden helaas wat terugschroeven. Mijn man en ik hebben onze kinderen wel kunnen motiveren om ook bij het Rode Kruis te gaan.”

GRAAG HELPEN

“Wat ik zo leuk vind aan het Rode Kruis, is dat je mensen kunt helpen in allerlei verschillende situaties. Zo hielp ik op de J. Henry Dunant mensen met een chronische ziekte, bij de Vierdaagse hielp ik fanatieke gezonde wandelaars en nu, bij de telefooncirkel, help ik oudere alleenstaande mensen. Het is zulk dankbaar werk.” +

Willy op de J. Henry Dunant, 1985

“Samen met een collega heb ik hem gereanimeerd”

Wim Eegdeman

CHAUFFEUR VAN HET RODE KRUIS

Een jaar geleden is Wim Eegdeman (76) met zijn vrouw Lydia verhuisd naar een seniorenflat in Gouda. Het gebouw staat een paar straten van hun oude huis, waar ze hun hele huwelijk woonden en waar hun zoon is opgegroeid. Wim zit vol verhalen, maar heeft Alzheimer en is daarom wat vergeetachtig. Zonder zijn vrouw gaat Wim de deur niet uit. Dat is wel eens anders geweest.

Wim en Lydia zitten vaak voor het raam van hun appartement, met uitzicht op de bomen en een dorpse steeg in het hart van Gouda. Als vrachtwagenchauffeur is Wim een radartje geweest in de verkoop van het belangrijkste product van zijn woonplaats: Goudse kaas. Vanaf zijn twintigste transporteerde hij de wereldberoemde kaaswielen en bollen van de fabriek en boerderijen naar de groothandels in heel Nederland. Toen is ook het Rode Kruis op zijn pad gekomen. Wim: “De hele dag zat ik op de weg. Dan maak je natuurlijk wel eens een ongeluk mee. Ik stond daar een keer bij ‘met

de handen in de zakken’ en wist niet hoe ik helpen kon. Vreselijk vond ik dat.” En zo werd Wim chauffeur en broeder van de ambulancedienst tussen Driebergen en Gouda. Een belangrijke post, want destijds hadden ziekenhuizen nog geen diensten van 24 uur per dag. “Je ging ook bij het Rode Kruis om een hobby te hebben,” vult zijn vrouw Lydia hem aan. “Dat vond ik belangrijk toen we gingen trouwen; dat hij een hobby had.” Wim knikt haar toe. Het is een pijler geweest van hun lange huwelijk: blijf zorgen dat je elkaar wat te vertellen hebt.

“Je kunt beter helpen dan geholpen worden”

MENSENLEVEN REDDEN

En zo komt Wim jarenlang thuis met verhalen over de snelweg en het Rode Kruis. “De man van de pindasaus staat me nog levendig bij,” vertelt Wim gehaast. Hij struikelt over zijn woorden, alsof het net gebeurd is en hij het voor de eerste keer vertelt: “Hij lag bewusteloos onder een lek van zijn vrachtwagencontainer vol pindasaus. De saus golfde over hem heen; hij stikte er zowat in. We hebben de man weggetrokken en ik heb zijn mond en slokdarm leeggepompt.” Wim valt even stil, maar zegt dan lachend: “Tot zeker een jaar later heb ik geen pindasaus kunnen eten.”

AMBULANCEDIENSTEN ZIJN BEST TYPISCH

De ambulancewagen staat meestal geparkeerd langs de snelweg, in afwachting van wat komen gaat. Niet de leukste plek om je tijd door te brengen. “Het was soms uren wachten geblazen op een oproep van de ziekenhuispost in Driebergen. Met twee of drie man hadden we het hele weekend dienst: vrijdag en zaterdag een paar uur en zondag een hele middag. Die diensten zijn best typisch.

Zo zag een Rode Kruis-ambulance van de afdeling Eerbeek Hall Loenen eruit in 1986

HOUTEN BEEN

Wim biedt ook zijn diensten aan voor vakantieschip de J. Henry Dunant. Hij chauffeert de passagiers van en naar het schip en tijdens de reis transformeert hij tot verzorger. Sinds die tochten kijkt Wim met andere ogen naar vakanties. “Stel je voor: sommige passagiers van dat schip liggen het hele jaar op bed en maken niets mee. Ze huilen van dankbaarheid voor die ene week verzorgde vakantie. Heel emotioneel is dat voor iedereen. Het plezier dat je die mensen doet is onbeschrijfelijk. Daarmee valt de vakantiebeleving van gezonde mensen in het niet. Ik vond het prachtig op dat schip.” Staat hem nog een anekdote met een passagier voor de geest? “Ja zeker! Die man van dat been. Ik wilde hem helpen zijn schoenen uit te doen. ‘Hoeft niet’, zegt de man. En hij schroeft zo een houten been van zijn lijf. Of ik die even tegen de muur wilde zetten. Dan sta je natuurlijk wel even paf. Niet dat je dat laat merken: je moet professioneel zijn.”

Wij waren blij met een oproep: dan hadden we wat te doen. Maar voor degene die op je wacht is het natuurlijk verschrikkelijk. Je kunt beter helpen dan geholpen worden, zeg ik altijd maar.”

OUDE KLARE

In zijn vijftig jaar van dienst leert Wim behoorlijk wat Rode Kruisers kennen, waaronder Prinses Margriet. In een groen uniform gestoken chauffeert hij de Prinses naar het jaarlijkse stadsfeest Gouda

bij Kaarslicht. “Een hele eer vond ik dat. Prinses Margriet is jonger dan ik, maar ik spreek haar natuurlijk wel aan met ‘u’. In de auto hadden we het over koetjes en kalfjes. Heel gewoon eigenlijk.” Wim herinnert zich ook Prins Claus. Hij en Wim moeten rond de dertig zijn geweest. “Ik had dienst als EHBO’er, ook voor Gouda bij Kaarslicht. Hij sloeg op mijn verbandtas en vroeg lachend: ‘Heb jij daar soms Oude Klare in?’ Dat is nou iemand om gewoon een pilsje mee te drinken, dacht ik toen. Totaal geen hooghartige man.”

WOONWAGENKAMP

Collectant; dat is Wim ook jarenlang. Het valt hem op dat woonwagenkampen nog wel eens worden ‘vergeten’, maar Wim brengt ze stelselmatig een bezoek. “Wat dat nou is, ik weet het niet. Mensen zijn bang... Mij maakt het niet uit. Het kamp hoort toch ook bij de wijk, denk ik dan. Dat konden de bewoners in het kamp wel waarderen, dat ik kwam collecteren. Ik haalde daar meer op dan in de rest van de wijk.”

WANDELING BUITEN DE DEUR

In het appartement van Wim en Lydia slaat de klok een paar luide slagen. We nemen nog een slok koffie en wachten op stilte. Wim: “Het is mooi geweest, mijn werk voor het Rode Kruis. Ik kan het niet meer vanwege die Alzheimer. Misschien waag ik me binnenkort alleen nog eens naar buiten voor een wandeling.” Zijn vrouw knikt hem bemoedigend toe: “Ja, dat moet je nu toch echt eens proberen, Wim.” +

“In het woon-
wagenkamp
haalde ik
meer op dan
in de rest
van de wijk”

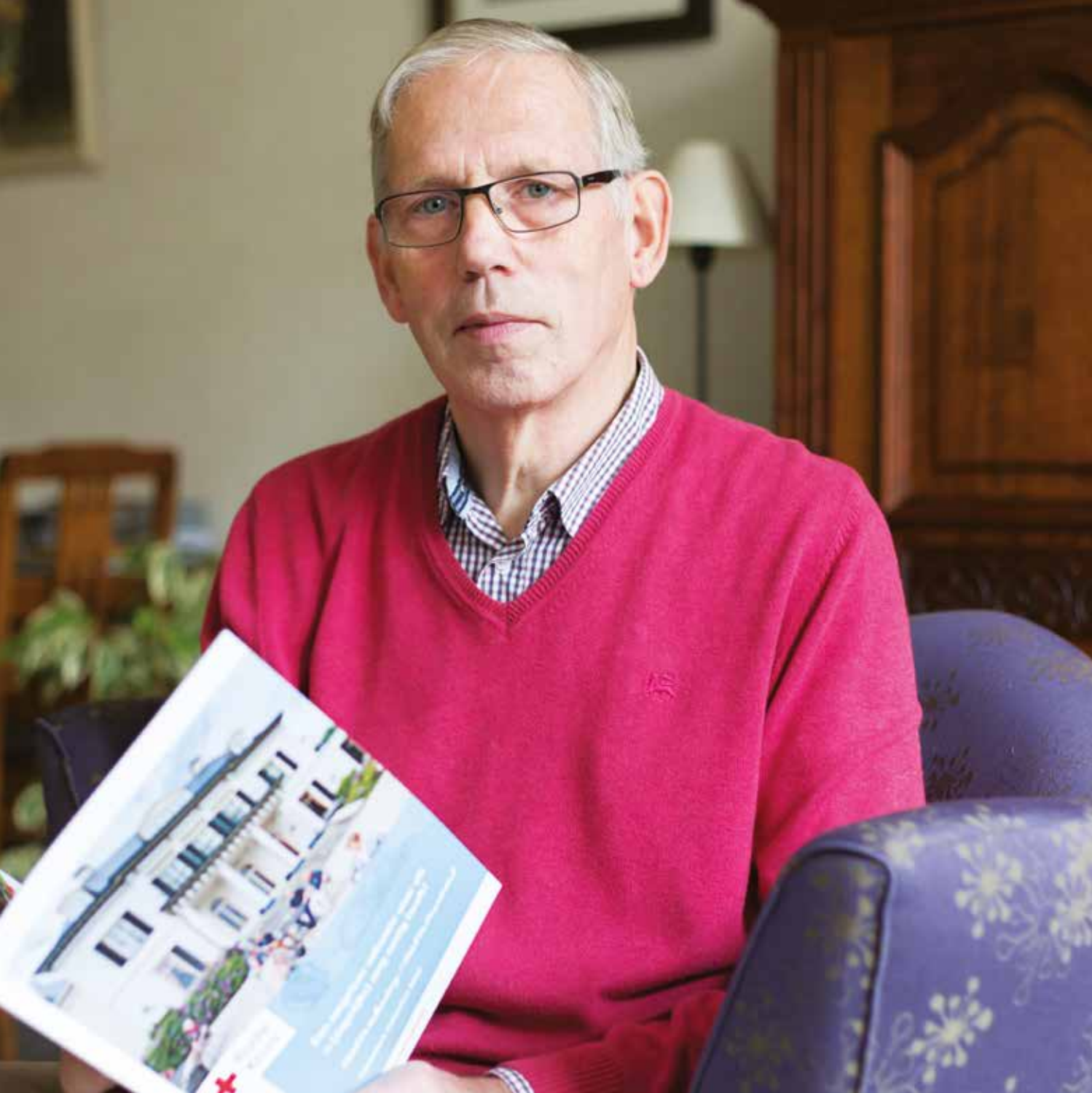

FOTO: WENDY HEREIJGERS

TEKST: FRANK TEBBE

Wim Valkenburg

IEDER HUISJE DRAAGT ZIJN KRUISJE; SOMS EEN ROOD KRUIS

Een leven gekleurd door het Rode Kruis. En misschien ook een beetje getekend. Zo kun je het leven van Wim Valkenburg (69), en ook van zijn vrouw Annet, wel omschrijven. Nadat hij medio jaren '60 via zijn werk met het Rode Kruis in aanraking komt ('ga jij maar eens een EHBO-cursus doen'), wordt Wim gevraagd of hij ook instructeur wil worden. In 1971 wordt hij uit drie kandidaten gekozen tot de nieuwe EHBO-instructeur van de afdeling Wageningen.

"DAAR DOE JE HET VOOR"

Al gauw verspreidt het Rode Kruis-virus zich verder door zijn aderen en gaat hij ook als vrijwilliger aan de slag bij het toenmalige Henry Dunanthuis in Zeist, waar vakanties werden georganiseerd voor armlastige zieken en gehandicapten. Mooie herinneringen heeft Wim aan die vakanties. Zoals die dame die vier hoog in Amsterdam woonde, al decennia op dezelfde binnenplaats uitkeek en nog nooit een bos had gezien – ze was tot tranen toe geroerd

in de Zeister wouden. Of het verhaal van die mevrouw die heel graag de erebegraafplaats in Loenen wilde bezoeken. Misschien vond ze daar haar verloofde terug, die ze in de oorlog uit het oog was verloren. Hij lag er. "En nu wil ik bloemen bij zijn graf leggen", zei ze. Dat soort verhalen kom je vandaag de dag natuurlijk bijna niet meer tegen, maar daar doe je het voor!"

VAN ALLE MARKTEN THUIS

Los hiervan zijn er weinig EHBO- en noodhulptaken die Wim niet heeft opgepakt en nog steeds oppakt. Als hulpverlener was hij er toen het Rode Kruis nog ambulanceposten langs de snelwegen bemenste. Als docent

**"Hij is niet tegen
te houden"**

“Je moet je kennis wel bijhouden natuurlijk”

bevolkingszorg, als teamleider Ready2Help, als EHBO-instructeur, enzovoort. Als vrijwilliger bevolkingszorg stond hij recent klaar toen een deel van een wijk in Ede ontruimd moest worden, omdat de kelderbox van een overleden gepensioneerde natuurkundeleraar boordevol chemicaliën bleek te staan. Als Rode Kruiser zette hij zich in toen studenten bij een feestje in Ede door de vloer waren gezakt. Als coördinator was hij betrokken bij de 5 mei vieringen in Wageningen. Hij stond er, bij de treinkaping in de Punt, op de verjaardag van zijn zoon. Recent hielp hij bij de noodopvang van vluchtelingen. In Elst, Gendt en Heumensoord. En binnenkort is de cursus praktisch leidinggeven in Apeldoorn. “Je moet je kennis wel bijhouden natuurlijk.”

DRIE DIPLOMA'S

In de huidige afdeling Wageningen-Renkum is Wim nog steeds een constante factor. Veel studenten van de universiteit zorgen voor een jonge achterban, maar ook voor een groot verloop. Hoeveel mensen hij de afgelopen vijftig jaar heeft opgeleid? Heel veel. Het gaat om meer dan alleen feitjes leren. “Ik wil dat mensen het *begrijpen*. Ik vraag mensen niet, zoals voorgeschreven, om tien keer twee uur te komen, maar tien keer tweeënhalf uur. Herhaling van de net geleerde lesstof is belangrijk en dat doen we de laatste twee avonden”. Indertijd heeft hij drie reanimatiediploma's moeten behalen,

omdat het van elkaar niet erkend werd: van het Oranje Kruis, het Rode Kruis en de Hartstichting. Hij heeft het reanimeren ook in de praktijk kunnen brengen. Een mooi moment was toen een man die het er levend had afgebracht, op een avond bij hen aanbelde. Om te bedanken.

NIET TEGEN TE HOUDEN

Het Rode Kruis-cv van Wim is enkele pagina's lang. Je snapt bijna niet dat hij daarnaast nog een drukke baan had. “Soms was het werk voor het Rode Kruis inderdaad bijna een werkweek. Ik heb mijn gezin af en toe best te kort gedaan.” Annet kijkt hem aan. “Maar we wisten dat hij niet tegen te houden was. En niet zonder kan.” Hij zou die vijftig jaar zo weer doen. +

Colonne-commandant Wim overhandigt de sleutels van de nieuwe PAM aan de chauffeur van de auto in 1993

VALKENBURG OP DE VALKENBERG

Het Henry Dunanthuis in Zeist sluit in 1972 haar deuren en dus gaat Wim verder aan het werk bij Rode Kruis-hotel De Valkenberg. Daar valt zijn oog op een wel heel sympathieke dame die er ook als vrijwilliger aan de slag is. Annet en hij vierden als het echtpaar Valkenburg enkele jaren geleden hun veertigjarig huwelijk in het hotel. Ze zijn er nog steeds een flink aantal weken per jaar te vinden als vrijwilliger. Hun favoriete week: week 49, als meervoudig gehandicapten het hotel bevolken en soms als verliefd paartje de deur uitgaan. Het feit dat het Rode Kruis langzaam maar zeker steeds minder vakanties organiseert, betreurt het echtpaar.

“Die mevrouw van vier hoog die nog nooit buiten de stad is geweest bestaat misschien niet meer, maar er zijn nog steeds chronisch zieken en gehandicapten voor wie het moeilijk is om op vakantie te gaan, die geen alternatief hebben”, vinden ze. “Die zelfredzaamheid, dat moeten anderen maar gaan doen. Het Rode Kruis dat wij kenden, is een beetje aan het verdwijnen.”

FOTOGRAAF ONBEKEND

Wim staat klaar om naar de Hongaarse partnergemeente Gödöllő te gaan met een PAM vol hulpgoederen in december 1993

Colofon

Publicatie ter gelegenheid van het 50-jarig jubileum van HKH Prinses Margriet en 25 andere Rode Kruis-vrijwilligers.

HOOFDREDACTIE
Marlies Hofland

REDACTIE
Annemieke van Willigen, Carin Gelpke, Frank Tebbe

VERSLAGGEVERS
Anne van Mourik, Carin Gelpke, Eline van den Hout, Fiona van Kessel, Frank Tebbe, Hannah Schouten, Hans Menninga, Ista van Galen, Jean-Paul Drabbe, Lisette Kok, Marieke Stegenga, Mieke da Graça, Sandra Bouten, Sharon van Oost, Tessa van GlabbEEK, Therese van Warmerdam

FOTOGRAFEN
Ashvini Panday, Carin Gelpke, Ebru Aydin, Edo Tams, Eline van den Hout, Eva Schweizer, Fiona van Kessel, Hans Menninga, Martin Bakker, Natascha Kwee, Peter Busscher, Remco Koers, Therese van Warmerdam, Wendy Hereijgers

VORMGEVING
Bingo! Graphic Design

DRUKKER
Opmeer Drukkerij bv

UITGAVE
©Het Nederlandse Rode Kruis, april 2016

